

2025

Українська література після 2014 року

Олена Найдюнова
Бібліотека ЦНТУ,
Кропивницький
2025

Українська література після 2014 року : бібліографічний покажчик / уклад. О. Найдьонова ; Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2025. – 40 с.

Події Революції Гідності, анексія Криму, війна на сході України, а згодом і повномасштабне вторгнення 2022 року стали потужними каталізаторами змін у всіх сферах життя українців, зокрема й у літературі. Письменники — як свідки, учасники, як голос нації — відгукнулися на ці події новими текстами, що глибоко осмислюють реальність, ідентичність, втрату, гідність, любов, біль і надію.

Українська література після 2014 року — це нова хвиля авторів, це література війни й пам'яті, трагедії та пошуку нових форм самоусвідомлення. У ній поєднуються документальність і поезія, репортаж і художній вимисел, особисте й загальнонаціональне. Письменники, журналісти, військові, волонтери, митці — усі вони стали творцями цієї нової літератури.

Метою цього бібліографічного покажчика є зібрати, систематизувати й презентувати добірку актуальних публікацій, що відображають українську літературну дійсність останнього десятиліття. Покажчик стане у пригоді студентам, викладачам, бібліотекарям, дослідникам сучасної української культури, а також усім, хто прагне глибше зрозуміти дух нашого часу через художнє слово.

До видання увійшли твори сучасної української літератури, які торкаються важливих тем життя, вибору та людських цінностей і будуть цікаві як дорослим читачам, так і молоді. Окреме місце займають джерела документального характеру, що допомагають зрозуміти події сьогодення та наблизитися до істини у ці непрості часи для України. Цей перелік не є вичерпним, проте він відкриває двері до багатого світу української книги.

Зміст:

Проза	3
Поезія війни	11
Літературний репортаж і есеїстика	15
Література для молоді та підлітків	22
Письменники на фронті	29
Літературні премії та відзначені твори (2014–2024)	33
Алфавітний покажчик авторів	38

Розділ I. Проза

Амеліна, Вікторія Дім для Дома : роман / В. Амеліна. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 384 с. – ISBN 978-617-679-416-5.

Смішний пудель на ім'я Дом розповідає нам історію родини — старого полковника та кількох поколінь жінок. І пес, і люди почуваються ніяково у невеличкій львівській квартирі, де жив раніше... Яка різниця хто? Камені не розкажуть. Або розкажуть — якщо маєш собаче чуття. Та хіба є історії, які допоможуть — полковнику зі сходу України чи хоча б його псові — нарешті відчутти себе вдома у Львові 90-х?

Здається, до чужої скрині вже ніколи не підібрати ключа. Вже ніколи не відпустити штурвал винищувача. Ніколи ні пес, ні стіни не приймуть нових господарів. Але буває, чужа таємниця виявляється й твоєю також. І, можливо, героям цієї історії таки вдасться віднайти дім.

Андрухович, Софія Амадока : роман / С. Андрухович. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2020. – 832 с. – ISBN 978-617-679-629-9.

Понівечений до невпізнаності в одній із гарячих точок на Сході України, герой роману «Амадока» тільки дивом залишився живим. Це сумнівна втіха, оскільки важкі травми призвели до повної втрати пам'яті: чоловік не пам'ятає ні свого імені, ні звідки походить, не пригадує жодної близької людини, жодного фрагмента свого попереднього життя. Таким його і віднаходить жінка, любов і терпіння якої здатні творити дива: сягати найглибших пластів забуття і спогадів, поєднувати розрізнені клапти понівеченої свідомості, зшивати докупи спільну історію.

Гарний день, аби жити : оповідання / [Д. Безверхній, П. Білянський, С. Васильченко та ін.]. – Київ : Темпора, 2023. – 336 с. – ISBN 978-617-569-630-9.

Кожна історія, розказана у збірці, – унікальна, адже демонструє світовідчуження окремої, унікальної, неповторної людини. І водночас кожне оповідання – це своєрідний маркер нашої доби, у якій не бракує ні вибухів, ні наглої смерті, ні зведень із фронту, ні весіль, ні щасливих сліз, ні великої любові. Адже без любові неможливо ні створювати справжнього мистецтва, ні боротися, ні перемагати.

Ця книжка – ще одна цеглинка в підмурівок незламності й високого духовного пориву українського народу.

Горіха Зерня, Тамара Доця : роман / Т. Горіха Зерня. – Київ : Білка, 2019. – 285 с. – ISBN 978-617-7792-09-2.

Ця книга про любов. У ній немає жодного слова на "лю...", але вона про любов. Про магію, не лубочну, розтиражовану з екранів телевізора, а справжню, від роду і кореня, коли пірнаєш з головою у Прадавній Океан і виринаєш звідти з рибиною в зубах. І ще про відвагу. Про безумовну відвагу знайти своє, впізнати його, впертися руками і ногами і нікому не віддати. Свій дім, свою батьківщину, своє серце, своє право ходити з високо піднятою головою.

Горіха Зерня, Тамара Шептуха : роман / Т. Горіха Зерня ; іл. В. Дубовик, 2-й наклад. – Київ : Білка, 2025. – 368 с. – ISBN 978-617-7792-51-1.

«...Ні, героїня не дівчинка, щоб просто так тікати з дому, все-таки вона поважна людина, перекладачка зі сталою клієнтурою і професійним реноме. Але, тим не менше, вона втекла... Втекла у бабину хату на краю світу, втекла на далекий закинтий хутір з наміром пожити тихим усамітненим життям, розібратися у собі, подумати, врешті-решт.»

Але тихий усамітнений куточок виявився далеко не простим. Честь і нечисть, живе і неживе, чоловіки і жінки, насилля і безсилля, любов і зрада — все змішалось на нашому прикордонні.

Баба свого часу відьмували і лишили по собі неабияку репутацію, яку хоч-не-хоч доводиться виправдовувати. Старі гріхи й злочини не бажають сидіти тихо і пробиваються назовні, шукаючи помсти і справедливості. Сучасні грішники не відстають від тодішніх, нагородивши такого, що без наливки не розібратися.

А потім почалася війна.

Дашвар, Люко Спадок : роман / Л. Дашвар. – Київ : КСД, 2023. – 496 с. – ISBN 978-617-15-0397-7.

Відомий архітектор Гнат Куроган мешкає в розкішному маєтку під Києвом. Незабаром він святкує своє 88-річчя, тож до нього приїдуть сині та онука — нібито привітати. Проте гості сподіваються лише на одне: отримати якомога більшу частину спадку старого. Кожний із Гнатових батьків викликав шукати чималі гроші — через пристрасть до алкоголю чи ігроманію, власні амбіції чи лінощі.

Та несподівано напередодні святкування одного із синів Гната Курогана знаходять зарізаним у бібліотеці замку.

Хто скоїв страшний злочин? Невже спадок вартий життя рідної людини? Всі секрети будуть розкрити, а страшна правда вразить кожного.

Дашвар, Люко Покров : роман / Л. Дашвар. – Київ : КСД, 2015. – 384 с. – ISBN 978-617-12-0095-1.

Останні дні листопада 2013-го, країну лихоманить. Мар'яна не звертає уваги на це — усі її думки лише про чоловіка, який насправді не вартий сліз. Зустріч із дивним хлопцем Ярком змінює все. «Ти моя жінка», — сказав він. І від того стало так солодко... Та тепер не час насолоджуватися життям. Дівчина опиняється у вирі подій: чергування на Майдані, зникнення коханого, пошуки нащадків козака Дороша — спадкоємців величезного статку... Звідки ж Мар'яні знати, що чекає на того нащадка. Предки заповіли йому не лише скарб, а й родинне прокляття...

Доляк, Наталка Як її не любити : роман / Н. Доляк. – Київ : Темпора, 2024. – 328 с. – ISBN 978-617-5696-58-3.

На позір Ганна впевнена в собі, енергійна та успішна.

І навіть сама не усвідомлює, що переживає щось на кшталт посттравматичного синдрому. Повномасштабне вторгнення, тривога за коханого на фронті, біженство, піклування про дітей, конфлікти з матір'ю, спогади про смерть батька і 2014й – все це її виснажує. Жінка промотує в голові минуле, шукаючи причин свого стану й родинних проблем.

Жадан, Сергій Інтернат : роман / С. Жадан. – Чернівці : Meridian Czernowitz, 2017. – 336 с. – ISBN 978-966-97679-0-5.

Роман про буденність війни на Донбасі та внутрішню трансформацію людини.

Одного разу, прокинувшись, ти бачиш за вікном вогонь. Ти його не розпалював. Але гасити його доведеться й тобі... Січень 2015 року. Донбас. Паша, вчитель однієї зі шкіл, спостерігає, як лінія фронту неухильно наближається до його дому. Стається так, що він змушений цю лінію перетнути. Щоби потім повернутись назад. І для цього йому щонайменше потрібно визначитись, на чьому боці його дім...

Жадан, Сергій Хлібне перемир'я : п'єса / С. Жадан. – Чернівці : Meridian Czernowitz, 2020. – 128 с. – ISBN 978-617-7807-04-8.

Події п'єси «Хлібне перемир'я» відбуваються влітку 2014 року. Історія однієї смерті поступово перетворюється на історію цілого покоління, на історію стосунків між дітьми та батьками, на історію зради й недовіри, сповнену комічних слів і трагічних сенсів, поєднувати які так досконало вміє Сергій Жадан. Війна триває, і жодне перемир'я не здатне загоїти завданих ран: вони й далі нитимуть, назавжди змінюючи життя людей, які зовсім не збиралися воювати.

Забужко, Оксана. Музей покинутих секретів : роман / О. Забужко. – Київ : Комора, 2015. – 832 с. – ISBN 978-617-7286-02-7.

Цей роман визнано українською та зарубіжною критикою не тільки за найвидатніший твір української літератури доби незалежності, а й за один із найважливіших у всій літературі Східної. Велика література і жорстока правда — про владу минулого над майбутнім, про кохання, зраду і смерть, про споконвічну війну людини за право бути собою.

Закордонець, Артур Відунський сокіл : роман-фентезі / А. Закордонець. – Луцьк : Твердиня, 2015. – 304 с. – ISBN 9786175172162.

Гран разом з матір'ю-калікою мешкає у світі мисливців і відунів, у світі з давніми законами пращурів. Звичайний хлопчина з Долини наділений особливим «відунським» Даром: він може бачити очима сокола, що кружляє високо в небі. Таке вміння привертає до нього увагу мудрих відунів, котрі збирають для навчання отаких особливих учнів з рідкісними талантами. Та перед вами – не просто розповідь про пригоди юного відуна.

Закордонець, Артур Тут бувають дивні ночі : містика / А. Закордонець. – Київ : Темпора, 2024. – 208 с. – ISBN 978-617-569-698-9.

Збірка оповідань Артура Закордонця – це справжнісінька галерея світів: барвистих, вигадливих, химерних, часом навіть страшних. Реальність і вигадка в цих оповіданнях переплітаються часом так міцно, що читачеві доведеться докладати зусиль, аби розрізнити сон і яв, правду і вигадку. Куди врешті дійдуть теракотові воїни, що мандрують після смерті? На що перетвориться вечірка, гостям якої запропонують ні в чому себе не обмежувати? Чому пан Бридун після однієї поїздки потягом завжди оминав п'ятий вагон?

Хай куди подорожуватиме читач у цих текстах, нудно йому не буде.

Запека, Віталій Цуцик : антивоєнний роман / В. Запека. – Київ : Білка, 2023. – 280 с. – ISBN 978-617-7792-34-4.

«Цуцик» Віталія Запека — безсумнівно, подія в сучасному літературному житті. І не лише тому, що роман до болі правдивий, бо за плечима автора — три роки російсько-української війни. На відміну від «окопної» прози, це перший справді АНТИВОЄННИЙ роман про події на Сході. Написаний Людиною, яка до болю те, що стільки років відбувається на Донбасі. Добра і зворушлива історія, пронизана правдивими емоціями. Недовірливе щеня шукає свою Людину. Йому невідомі складні абстрактні поняття, якими люди традиційно виправдовують розпочаті ними війни, але воно говорить, що така дружба, доброта й самопожертва. Ця історія зачіпає за живе і тримає увагу з першого слова до останньої крапки. Вона змушує посміхатися й переживати, хвилюватися й радіти, але точно нікого не залишає байдужим.

Зелінський, Андрій Анатомія Воїна: Дух, Шлях, Сила : практична психологія / А. Зелінський. – Київ : Колесо Життя, 2023. – 216 с. – ISBN 9789661501163.

Воїн живе у кожному з нас, але далеко не кожен у нього вірить. Тож і живемо так, ніби нічого не здатні змінити у своєму житті. Але ж це не правда!

А ось про самого Воїна і про те, як його віднайти у глибині свого серця – докладно описано у захоплюючій подорожі на сторінках книги.

Кідрук. Макс Де немає Бога : психологічний технотрилер / М. Кідрук. – Харків : КСД, 2018. – 480 с. – ISBN 978-617-12-4950-9.

Роман-катастрофа, який досліджує тему втрати, віри й відповідальності.

Рейс 341, що перевозив різноманітних пасажирів, зокрема українку, чий чоловік воює в зоні АТО, російського пілота, американського кардинала, німецького політика та інших, зазнає катастрофи. Літак падає в гірському масиві, і ті, хто вижив, стикаються з новими випробуваннями: суворими умовами виживання, відсутністю допомоги та необхідністю боротися за життя в умовах, де моральні норми втрачають своє значення...

Кокотюха, Андрій Таймер війни. Довга комендантська година. Книга 1 : роман / А. Кокотюха. – Харків : Фабула, 2023. – 368 с. – ISBN 978-617-522-094-8.

Останні дні лютого 2022 року - і перші дні масштабного російського вторгнення в Україну. Офіцер військової розвідки Влад Хмара виконує завдання під прикриттям охоронця житлового комплексу в стратегічно важливому районі Києва. Він змушений приховати правду про себе і від колег по роботі, і від нових товаришів по службі. Проте все міняється, коли Хмара дізнається: в обложеної ворогом столиці з'явився міжнародний терорист, російський диверсант на прізвисько Гюрза.

Кокотюха, Андрій Таймер війни. Точка виходу Книга 2 : роман / А. Кокотюха. – Харків : Фабула, 2025. – 368 с. – ISBN 978-617-522-311-6.

«Точка виходу» — другий роман із нового циклу воєнно-пригодницьких трилерів «Таймер війни» від майстра жанру Андрія Кокотюхи.

Улітку 2022 року офіцер військової розвідки Влад Хмара бере участь у черговому обміні військовополоненими, що відбувається в сірій зоні на Запоріжжі. У списках на обмін — його друг Руслан Січовий із позивним Барс. Виконуючи завдання ГУР на тимчасово окупованій росіянами території, Барс зник безвісти, і ось тепер знайшовся... Його мета захистити родину друга. Знайти й евакуювати Барса та його вцілілого побратима. Дізнатися, хто зрадив групу. Виконати завдання керівництва ГУР, знищити стратегічно важливий для ворога об'єкт у тилу. На все у Хмари — лише чотири доби...

Кузнєцова, Євгенія Драбина : роман / Є. Кузнєцова. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2023. – 280 с. – ISBN 978-966-448-097-7.

Толік щойно здійснив головну мрію свого життя: купив будинок, де все буде так, як хоче лише він, та ще й у чотирьох тисячах кілометрів від усієї своєї надокучливої родини. Однак війна перевернула все, і на голову йому звалилась рідня: мама, одноногий дядько, далека родичка зі своїм слинявим песиком, сестра з депресивною подругою і навіть котячі свекруха й невістка.

Кур'ята, Ніна Дзвінка : роман / Н. Кур'ята. – Київ : Лабораторія, 2023. – 376 с. – ISBN 978-617-8203-48-1.

Ця книга про те, як це — народитися українкою в СРСР, відчувати на собі спочатку радянську пропаганду і мовну дискримінацію, а потім – упередженість земляків з інших регіонів. Створити та втримати власну ідентичність Дзвінці допомагає сім'я – саме родинні історії та сімейне виховання сіють в ній зерна сумніву стосовно того, а чи варто вірити тому, що говорять у школі, пишуть в газетах і «брешуть» по телевізору.

Малярчук, Таня Забуття : історичний роман / Т. Малярчук. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2022. – 285 с. – ISBN 978-617-679-330-4.

Біографічно-художній роман про В'ячеслава Липинського та пошук ідентичності.

Що таке час, як не кит, який поглинає все, зрівнюючи у бездонному череві геніїв і невдах, шляхетних добродіїв і політичних злочинців. Скільки людських життів непересічних українців стали тим заковтнутим планктоном. Їх неможливо дістати із забуття, хіба що хтось із живих відчує нагальну потребу згадувати.

Матіос, Марія Нація: серце навпіл : збірка оповідань / М. Матіос. – Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2024. – 432 с. – ISBN 978-617-585-287-3.

Історія іде по спіралі, перемелюючи у своїй машині часу все і всіх. Тому важить не сам час, а людина в подіях часу, бо людина в усі часи перебуває не так під прицілом зброї, як на полі битви між Честю і Безчестям, Любов'ю і Ненавистю, Обов'язком і Зрадою.

Положій, Євген Іловайськ : документальний роман / Є. Положій. – Харків : Фоліо, 2015. – 384 с. – ISBN: 978-966-03-7358-7.

Документальний роман, заснований на розповідях учасників боїв.

"Іловайськ: розповіді про справжніх людей" - книга про мужність неймовірний героїзм і людяність українських солдат і офіцерів, бійців добровольчих батальйонів, батальйонів тероборони, всіх тих, хто опиняється в кінці серпня 2014 року в "Іловайському котлі", що став найбільшою поразкою української армії в ході війни на сході. Це чесна книга про війну, яка, як відомо, нікого ще не зробила краще, натомість, серед крові, вогню та заліза люди залишаються людьми.

Автор почув історії близька сотні учасників Іловайської трагедії, книга побудована на реальних подіях. Тим не менше, просимо вважати всі збіги імен, прізвищ та позивних випадковими.

Процюк, Степан Пан. Роман про Євгена Чикаленка : роман / С. Процюк. – Брустури : Дискурсус, 2024. – 304 с. – ISBN 978-617-8326-60-9.

«Легко любити Україну до глибини душі. А ви полюбите її до глибини власної кишені», — ці слова Євгена Чикаленка стали чи не найцитованішими в час російсько-української війни, спонукаючи громадян до смертності й водночас засвідчуючи увагу сучасних українців до цієї неординарної постаті в нашій історії. Хто ж він — цей сподвижник, чия діяльність і через століття розглядається вдячністю в серцях земляків? Про це й розмірковує у своєму новому романі Степан Процюк, прагнучи не тільки занурити читачів у багатогранний світ свого героя, а й показати передусім людину — Євгена Чикаленка.

Рафєєнко, Володимир Мондегрін. Пісні про смерть і любов : роман / В. Рафєєнко. – Чернівці : Meridian Czernowitz, 2019. – 192 с. – ISBN 978-966-97821-2-0.

Можна не знати, що таке «мондегрін», але навряд чи можна зовсім убезпечити себе від нього. Хто має щастя жити, той має нещастя помилятися. Зокрема – викривлено сприймати якісь вирази, а відтак неправильно – аж до абсурду – їх інтерпретувати. А чи можна, вимушено переїхавши у дорослому віці з російськомовного Донецька до не надто українськомовного Києва, швидко опанувати українську мову? Можна. Ба більше: можна навіть бути зрілим і визнаним російськомовним письменником, як-от Володимир Рафєєнко, а тоді, опинившись у Києві, опанувати українську мову такою мірою, щоб написати нею блискучий роман. Зокрема – про занурення російськомовного переселенця в радісно-тужливу стихію української мови. А також про його небажання змиритися з роллю пасивного об'єкта «захисту» з боку Росії.

Роздобудько, Ірен Гудзик : роман / І. Роздобудько. – Київ : Нора-Друк, 2015. – 224 с. – ISBN 978-966-8659-47-8.

Фатальна зустріч у мальовничому куточку Карпат змінила життя головного героя Дениса. Він пройшов усе кола пекла в Афганістані, але вижив. Через кілька років ми знову бачимо Дениса, але тепер він - успішний керівник рекламної компанії. Проте минуле кохання знову увірвалося в його життя, і все летить шкереберть.

В цьому романі немає смертей і катаклізмів, але трагічне непорозуміння між головними героями спричиняє драматичні події. Кожен герой цієї книги по-своєму прагне щастя та не вміє цінувати подарунки долі. А тим часом янгол грає маленьким загубленим гудзиком...

Роздобудько, Ірен ГРОє і одна : роман / І. Роздобудько. – Харків : Vivat, 2025. – 304 с. – ISBN 9786171707375.

Іноді доля розводить людей для того, щоб звести знову в дивний і химерний спосіб, серед війни й потрощеного міста.

Аделіна залишила містечко в юності, відкрита до викликів і сповнена сподівань, не тутешньому гарна й не схожа на однолітків. За кілька десятиліть вона повертається до батьківської хати в передмісті Києва з іншого, американського життя...

Талан, Світлана Оголений нерв : роман / С. Талан. - Харків : КСД, 2015. – 544 с. – ISBN 978-966-14-9095-5.

Мирне й спокійне життя, міцна родина, вірні друзі... Усе, що здавалося непохитним, перевернулося догори дном. Війна роздирає навпіл усі зв'язки, і рідні люди й вірні друзі стоять ворогами...

Кілька місяців 2014 року Сєверодонецьк перебував під владою ополченців. короткий проміжок часу Цей став нездоланим для родини Насті Агафонові. Син, запальний прихильник Майдану і патріот України, боротиметься із сепаратистами, а дочка — вступити до ополчення... Так само розійдуться й шляхи друзів Геннадія, нерозлучних змалечку хлопців. Бо війна проходить і по родинах, і по душах...

Талан, Світлана Повернутися дощем : роман / С. Талан. – Харків : КСД, 2016. – 448 с. – ISBN 978-617-12-1474-3.

Чи була Настя готова до того, що чекало на неї, коли їх з вантажем волонтерської допомоги для волонтерів «Айдару»? Чи Геник та Уля сподівалися зустрітися живими по той бік Іловайського котла?

Чи Богдана Стефанівна вірила, що колись знову збереться разом велика родина, яку, наче поле соняхів, перепахала війна? Щоб вижити, треба навчитися бачити у приціл ворога, а не живу людину. Протест одного разу ти побачиш там з дитинства знайомі риси...

Талан, Світлана Я захищу тебе... : роман / С. Талан. – Харків : КСД, 2019. – 288 с. – ISBN 978-617-12-5640-8.

Кирило був закоханий в Кіру ще зі школи. Та вже тоді вони були занадто різні, аби бути разом. І навіть весілля не змінило цієї обставини. Але Кирило завжди хотів бути поруч. Коли у 2014 почалася війна, запальна та відчайдушна Кіра вирушила добровольцем. І Кирилові не залишалося нічого, окрім як піти за нею. Він ладен був вирушити у саме пекло. І навіть тоді, коли Кіра отримала те страшне поранення, що зробило її калікою, Кирило був поруч. Та одного дня у комп'ютері дружини він знаходить те, що здатне покласти край їхньому майбутньому. Невже жінка, заради якої він ладен був померти, має інше життя? Те, в якому для Кирила немає місця...

Тихий, Володимир Наші котики. Бліндаж : новели / В. Тихий, В. Пузік. – Харків : Фабула, 2020. – 252 с. – ISBN: 978-966-03-9117-8.

Кіноповість «Наші котики» — це трагікомічна розповідь про пригоди бійців АТО, створена за мотивами сценарію однойменного фільму режисера Володимира Тихого, який він написав у співавторстві з Валерієм Пузіком. Події розгортаються на початку гарячої фази війни на сході України. На одну з позицій фронту заступають на бойове чергування головні герої: інженер, актор і продавець квітів. Воїни-добровольці, як і тисячі їхніх побратимів, і гадки не мають, що відіграють вирішальну роль у захисті Батьківщини поки ставатиме на ноги боєздатна регулярна армія. Історії головних героїв з позивними Літо, Професор і Грін, які доброволець Валерій Пузік узяв з реального фронтового життя, передовсім писалися для вебсеріалу «Бліндаж». У виданні вміщено дев'ять сюжетів.

Шиян, Гаська За спиною : роман / Г. Шиян. – Харків : Фабула, 2020. – 352 с. – ISBN 978-617-09-5039-0.

27-річна Марта із покоління солом'яних сиріт — понуре дитинство у маленькому містечку, мама, яка покинула сім'ю заради заробітків в Італії. Але це лише стало поштовхом до того, щоб зробити успішну кар'єру ейчара в айті-галузі. Марта щиро насолоджується комфортом та добробутом, який створює для себе і для свого бойфренда Макса, і намагається триматися осторонь політичних новин. Аж ось в один момент її затишний світ перевертається догори ногами. Макс бере повістку в армію. Марта намагається відповідати суспільним очікуванням і прийняти такий крок, але внутрішній конфлікт і образа за те, що він не залишився з нею, не дають їй спокою...

Шкляр, Василь Характерник : історичний роман / В. Шкляр. – Харків : КСД, 2019. – 304 с. – ISBN 978-617-12-6841-8.

Віталій Квітка стверджує, що "У центрі дискурсу цього роману навіть не доля України, але потреба шанобливого ставлення до неї. Василь Шкляр, може трохи заказково, так, щоб ледве не січовий лелека ніс у фіналі оповіді немовлятко Христі з Кириком, малює нам ідеальне в наших ментальних мріях державство та співтовариство побратимів, нашу Утопію – Січ-Матір. Місце, де всі мешканці рівні, там панує неписаний закон, що шанується всяким із побратимів, але там царює також козацька демократія. Ми лише трішки заковтнули такого повітря, саме на майданах 2004 та 2014 років. А от Шкляр оповідає: часом люди жили таким побутом сторіччями."

Шкляр, Василь Чорне Сонце. Дума про братів азовських : роман / В. Шкляр. – Харків : КСД, 2023. – 304 с. – ISBN 978-617-15-0098-3.

Російсько-українська війна — очима бійця полку «Азов»!

Хто і навіщо затягує криваву драму? Чому гинуть найкращі? Чому місцеві вважають своїх визволителів ворогами? Яким наш герой бачить майбутнє Вітчизни? Глибока, сповнена смутку, болу й надії оповідь хлопця, якого честь і сумління змусили взяти до рук зброю.

Розділ II. Поезія війни

Альманах 2022 : вірші / [уклад. : І. Білоцерковська, С. Панков]. – Київ : Білка, 2024. – 288 с. – ISBN 978-617-7792-44-3.

«Альманах 2022» — це збірка творів, до якої увійшли роботи переможців та фіналістів Конкурсу військової поезії пам'яті Гліба Бабіча й Конкурсу воєнної короткої прози від видавництва «Білка».

56 авторів, серед яких є як нові імена, так і вже відомі, надали свої твори для «Альманаху 2022». 76 творів від абсолютно різних людей — і військових, і цивільних — об'єднані проживанням російсько-української війни у період 2014–2024 років.

Поезія та різна за жанрами проза дають можливість озирнутися і відкрити для себе 2022 рік наново, зрозуміти, наскільки ми стали сильнішими, а також продовжити у текстах життя людей, які загинули, захищаючи найдорожче.

Вакуленко-К, Володимир Я перетворююсь... Щоденник окупації. Вибрані вірші / В. Вакуленко-К. – Харків : Vivat, 2023. – 192 с. – ISBN 9786171701564.

До книжки увійшли тексти щоденника окупації, вибрана поезія Володимира Вакуленка-К. для дітей і дорослих, а також історії від друзів, колег та очевидців, що занурять у хроніку перших місяців повномасштабної війни Росії проти України.

Вишебаба, Павло Тільки не пиши мені про війну... : вірші / П. Вишебаба. – Вид-во Однієї Книги, 2023. – 120 с. – ISBN 9789669891068.

«Тільки не пиши мені про війну» належить до жанру поезії. Це збірка віршів, у яких автор висвітлює свій досвід на війні, емоції, які відчуває військовий, його внутрішню боротьбу, надію та страх.

Павло Вишебаба пішов на фронт добровольцем у складі ЗСУ після початку повномасштабної війни Росії проти України в 2022 році. Книга є особливою для автора, оскільки вона присвячена темі війни, особистих переживань солдата на фронті та тих, хто чекає його вдома. Одноimenний вірш він адресував своїй донечці.

Гуменюк, Борис Вірші з війни : вірші, лірика / Б. Гуменюк. – Київ : Вид-во Сергія Пантюка, 2014. – 88 с. – ISBN, 978-617-564-027-2.

Про війну і душу сьогодні можна писати тільки так, як пише Борис Гуменюк. Саме за збірку «Вірші з війни» автор став лауреатом літературної премії ім. В. Свідзінського. І саме таким поетам віриш, адже Борис Гуменюк має за своє кредо «життя як творчість і творчість як життя», – найкращий тому доказ те, що написана ця збірка під свист ворожої артилерії в с. Піски, де Борис тримає лінію оборони у складі добровольчого батальйону ОУН.

Гусейнова, Олена Нічний ефір : поезія / О. Гусейнова. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2024. – 160 с.– ISBN 978-966-4482-97-1.

«Обережно! Крихке» — так пишуть часом на картонних коробках. На тих, які з собою вивозять в евакуацію, очевидно, не пишуть. Бо не встигають. Та й порцеляна з родинною історією, скоріше за все, залишиться вдома. Але і у сховищі — сховищі пам'яті — одночасно. Книжку «Нічний ефір» Олена Гусейнова почала писати в перші дні повномасштабного вторгнення, в першій нічній зміні цілодобового інформаційного мовлення на Українському радіо. Мова цих віршів функціональна: інформативна і магічна. Обереги і замовляння. Оголошення про евакуацію. І одночасно — коментар до реальності часу, який тече і витікає. Ця книжка зібрана точно, як годинник. Замість стрілок — сховані цитати і алегорії. Кожну можливо впізнати. Не затримуйся «на поверхні». Є дванадцять годин, і доти — сміємося і співаємо. Ось моє горло. Нічний ефір. Білі вірші. У війни свої примхи. Сміємося і співаємо. (Потім ми зробимо з цього життя).

Жадан, Сергій Скрипниківка : поезія / С. Жадан. – Чернівці : Meridian Czernowitz, 2023. – 144 с. – ISBN 978-617-8024-45-1.

Вірші на зламі епох часто втрачають свою автономність і все більше нагадують щоденники. Що можна знайти в новому поетичному щоденнику Сергія Жадана? 50 і 1 вірш, писані до і після великого вибуху, зібрані разом, поєднані відчуттям мови, яка так болоче зникає, але потім обов'язково повертається. Нанизані на нитку голосу, узалежені від звучання, вони, ці вірші, лишаються приватною, рваною хронікою двох останніх років – наповнені снігом, співом, правописом, любов'ю.

Жадан, Сергій Тамплієри : поезія / С. Жадан. – Чернівці : Meridian Czernowitz, 2016. – 120 с. – ISBN 978-617-614-145-7.

«39 віршів про війну, яку ніхто не оголошував, про біль, із яким ніхто не може впоратися, про любов, від якої ніхто не може відмовитися, та надію, на якій усе тримається». Сергій Жадан.

КнигаLove 3.0. Любов, що перемагає : поезії / упоряд. Олена Павлова ; [Павло Вишебаба, Катерина Калитко, Павло Коробчук та ін.]. – Київ : Книголав, 2024. – 144 с. – ISBN 978-617-8286-45-3.

У збірці «КнигаLove 3.0. Любов, що перемагає» ви знайдете 57 щемких та чуттєвих поезій про кохання не тільки від сучасних імен в українській літературі, а й від поетів-представників епохи Розстріляного Відродження.

Це вже третя поетична антологія від видавництва #книголав. Вірші, розміщені в цій книзі, торкаються багатьох тем, але основним мотивом, який об'єднує їх всі, є кохання, яке перемагає будь-яку пітьму...

Тут ви знайдете вірші таких українських авторів, як Павло Вишебаба, Катерина Калитко, Павло Коробчук, Марина Пономаренко, Вікторія Амеліна, Ярина Черногуз, Сергій Жадан, Юлія Ілюха, Дмитро Лазуткін, Павло Матюша, Василь Стус, Ольга Криштопа, Олена Павлова, Сергій «Колос» Мартинюк, Оксана Забужко та багатьох інших.

Кривцов, Максим «Далі» Вірші з бійниці / М. Кривцов. – Київ : Наш Формат, 2023. – 176 с. – ISBN 978-617-8277-09-3.

Прочитайте ці вірші. Побудьте поруч. Зіпріться на обвалену стіну. Подихайте сирістю й порохом. Послухайте, як співають птахи на початку весни і працює ворожа техніка на дванадцяті години. А тоді підійдіть до бійниці — й дивіться. Як курява ковтає будинки. Як рвуться сталеві нитки снарядів. Як стираються вулиці, наче коректором... Не бійтеся.

Мусаковська, Юлія Каміння і цвяхи : поезія / Ю. Мусаковська. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2024. – 112 с. – ISBN 978-966-4482-98-8.

Колись, у прадавні часи, було таке повір'я: вбивати цвяхи в каміння, з якого зведено дім. Вони мали слугувати оберегом, захистом мешканців дому від злих сил.

Нова збірка відомої поетки Юлії Мусаковської розділена так само, як розділений нині увесь світ: на «до» і «після» 24 лютого. Місія поезії в ній осмислюється як вбивання цвяхів-оберегів у кам'яні стіни українського дому, які надсадно, але марно прагне зруйнувати війна. Війна, розв'язана ворогом, який застосовує каміння і цвяхи як архаїчні знаряддя для вбивства.

Поезія без укриття : вірші / [упоряд. Надія Гармазій]. – Брустури : Discursus, 2022. – 240 с.

«Поезія без укриття» – це художня фіксація вражень першого місяця повномасштабної війни. Це погляд на війну зсередини і зовні. Ці рядки зароджувалися під гул сирен в укриттях, під гуркотняву колішат евакуаційних потягів, і разом з тим – це вірші тих, хто бореться за перемогу і на передовій, і у слові. Перед вами – антологія всенародного протистояння, поезія, що виходить з укриття й вільно простує у світ як пам'ять про загиблих, як підтримка наших захисників, як хроніка війни, переосмислена на рівні болю, що робить нас незламними.

У книжці представлено вірші 70 українських поетів.

Пузік, Валерій Тимчасово невстановлені : вірші та оповідання / В. Пузік. – Київ : Markobook, 2023. – 112 с. – ISBN 9786177838387.

Тимчасово невстановлені дихають в унісон з живими. Вони проникають у сни і говорять про їх (снів) відсутність. Вони говорять про війну, вдихають порох териконів, шахт та доріг Донбасу. Вони існують на рівні відчуттів, кошмарів та химер, які оживають в голові, як Авдіївський коксохім — Дракон.

Збірка віршів та оповідань Валерія Пузіка «Тимчасово невстановлені» — це про солдат, які вже не повернуться додому; це про солдат, які повернулися, але з дірами в серцях та

легенях; про тих хто застряг між двох світів десь на середині шляху до Вальгалли. Це про живих і ненароджених, про тимчасово невстановлених, про симптоми, ПТСР і патології.

Проект реалізовано за підтримки Українського ветеранського фонду Міністерства у справах ветеранів

Руф, Юрій Багряна лірика : поезія / Ю. Руф. – Київ : Залізний тато, 2022. – 33 с. – ISBN: 978-617-8214-07-4.

Збірка революційно-патріотичної поезії, присвячена пам'яті героїв, полеглих за волю України. Тематика збірки охоплює історичні події визвольної боротьби українського народу, сучасні суспільні проблеми, древні релігійні вірування та містить ліричні твори автора.

Руф, Юрій Вектор протидії. На зламі епох : поезія, публіцистика / Ю. Руф. – Київ : Залізний тато, 2022. – 240 с. – ISBN: 978-617-8214-08-1.

Під обкладинкою цього видання розміщено збірки «На зламі епох» (2016) та «Вектор протидії» (2017) з доповненнями. Аналізуючи історичну минувшину та сучасні героїчні події, автор намагається дати відповіді на запитання, які сьогодні постали перед українцями. Хто ми? Якими є наші цінності? За що ми боремося?

Стежки війни, стежки любові = Paths of war, paths of love : поезія / [Д. Лазуткін, С. «Колос» Мартинюк, В. Бирчак та ін.]. – Харків : Фоліо, 2024. – 208 с. – ISBN 9786178493332.

Видання «Стежки війни, стежки любові / Paths of war, paths of love» — це глибоке й емоційне дослідження того, як війна і любов переплітаються в долі людини, залишаючи сліди не тільки на тілі, а й у серці. Ця збірка поезій і фотокнига стає не просто документальним свідченням сучасних подій, але й важливим культурним явищем, яке дає можливість зазирнути у внутрішній світ тих, хто переживає трагедію війни.

Головною темою цієї книги є взаємодія двох протилежних, але взаємопов'язаних явищ: війни та любові. Ці два поняття, на перший погляд, здаються непеєднаними, однак у «Стежках війни, стежках любові» ми бачимо, як вони переплітаються, взаємодіють і навіть взаємодоповнюються. Як війна, так і любов — це глибокі людські емоції, які на своєму шляху не тільки руйнують, але й зцілюють.

Чорногуз, Ярина dasein: оборона присутності : поезія / Я. Чорногуз. – Київ : Віхола, 2023. – 112 с. – ISBN 978-617-8257-11-8.

Вибір без вибору. Питьма і лють. Наша згода загинути. Наш вибір вбивати. Бій і порожнеча. Щоденні втрати. Втрати, які вже не рахують та не відчують. Кордони землі, що впізнаєш навпомацки.

Поезії Ярини Чорногуз — це своєрідні листи з фронту, листи з передової, де ти не знайдеш опису бойових дій чи переліку звільнених територій. Це листи про біль від утрати загиблих побратимів та посестер, листи про буття на війні тут і зараз, про усвідомлення та прийняття власного вибору піти воювати, листи про те, як виглядатиме світ після всього цього болю, що розриває зсередини. Листи про те, як виглядає оборона твоєї присутності в цьому світі.

Розділ III. Літературний репортаж і есеїстика

Асєєв, Станіслав Світлий Шлях. Історія одного концтабору [Електронна книга] / С. Асєєв ; переклад. В. Стах. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2020. – 448 с. – ISBN 978-617-679-854-5.

В'язниця, що насправді є концтабором, де застосовують моторошні тортури, діє в сучасній Україні. За тюремним парканом немає жодних законів, тут зовсім інше життя: у приниженні, страху й непевності, з ранами та слідами опіків на тілі, з болем від переламаних кісток і часто — від зламаної волі й свідомості. Тут головне завдання — вижити, коли жити вже не хочеться й від тебе майже нічого не залежить, зберегти здоровий глузд, коли вже близький до божевілля, залишитися людиною в нелюдських умовах, де віра, прощення, ненависть і навіть погляд між катом і жертвою набувають інших сенсів.

Щоб вижити в пеклі концтабору, журналіст Станіслав Асєєв написав цю книжку — відверту, емоційну, глибоку, в якій питань більше, аніж відповідей, бо життя людей після звільнення з полону назавжди розділилося на «до» і «після».

Переклад українською мовою поданий поруч із оригіналом.

Асєєв, Станіслав Шелест бамбукового гаю : проза, есеї / С. Асєєв. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2023. – 128 с. – ISBN 978-966-448-082-3.

У новій книжці короткої прози поет, прозаїк і публіцист Станіслав Асєєв постає перед нами як тонкий лірик, твори якого виринають ніби з позачасся, із сутінків, — так, наче бачиш змальовані події уві сні. Відомий широкому загалу насамперед як публіцист, автор книжок «"Світлий шлях" : історія одного концтабору» та «В ізоляції» (за останню здобув Шевченківську премію у номінації «Публіцистика та журналістика») Станіслав здивує читачів пронизливими різножанровими текстами, що були написані у період між 2011-2021 роками. У них чарівна леді своїми сльозами освічує темряву байдужого міста, священник і убивця змушені ділити одну в'язничну камеру на двох, коханці вирушають на край світу, а бізнесмен-торговець знай прораховує на калькуляторі усе своє життя.

Бура, Дар'я Чернігів. Чотирикутник єдності : хроніка / Д. Бура. – Харків : Фоліо, 2023. – 224 с. – ISBN 978-617-551-246-3.

Від Чернігова до Києва машиною їхати лише дві години, а до кордону з рф — рік, тому оборона міста у повномасштабній війні 2022 року мала стратегічне значення для захисту столиці. «Якби ми не втримали Чернігів, могли б втратити і Київ», — пояснюють військові. 38 днів місто зазнало артилерійських авіаційних та ударів, опинилося практично у блокаді, без зв'язку та комунікацій. Його околиці розбиті до цеглин. Але саме тут російські танки «їхали заднім ходом» і палали від «коктейлів Молотова». Чернігів став містом героїв, а його оборона, як і весь регіон, трималася на чотирьох складових. Також на п'яти — ще річка Десна допомагала.

Про тих, хто втримав і виборів місто у російських окупантів, — у цій книжці.

Війна 2022 : щоденники, есеї, поезія / упоряд. В. Рафеєнко. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2022. – 440 с. – ISBN978-966-448-066-3.

24 лютого відбувся черговий акт російської агресії — повномасштабне вторгнення, що змінило життя не тільки України, а й усього світу. Війна принесла українцям багато горя, жаху, непоправних втрат, проте на тлі страшних випробувань укріпилися жага Перемоги та віра в неї. Нова воєнна реальність породила феномен нової літератури, що є не тільки рефлексією на ті чи інші події, а передусім реалістичним змалюванням боротьби українців за свій дім, землю, незалежність.

Вовк, Ірина Ізоляція. Таємні в'язниці Донбасу в історіях людей, врятованих від тортур та смерті : хроніка, журналістика / І. Вовк, Д. Бура. – Харків : Фоліо, 2020. – 348 с. – ISBN 978-966-03-9270-0.

Спогади тих, хто пройшов пекло і вижив: бранців донецьких і луганських підвалів, сумнозвійної «Ізоляції» та донбаських колоній. Це оповіді тих, кого обміняти 29 грудня 2019 року, тих, хто втік відчуттю української землі на КПВВ «Майорськ».

Про життя «до» і «після», про життя Донбасу в часи війни, про звірства і злочини бойовиків, про жахи і тортури в полоні в цій книзі розповідають українські військові, журналісти, блогери, помічники військових, медики й місцеві жителі.

Вовк, Ірина На щиті. Спогади родин загиблих воїнів. Дебальцеве : хроніка / І. Вовк. —Харків : Фоліо, 2020. – 604 с. – ISBN 978-966-03-9214-4.

Третя книга тритомника — оповіді про оборонців Дебальцевого, загиблих спекотного літа 2014-го і в найтяжчі зимові місяці 2015-го; про непохитних вояків Світлодарської дуги, про героїв Авдіївки, Зайцевого й Мар'їнки, що пролили свою кров на точках «нуль». Вояки оживають у спогадах матерів і батьків, братів і сестер, дружин і дітей, щоб ми не змарнували історичний шанс незалежності.

Спогади про загиблих українських вояків, що захищали нашу землю в перші дні, тижні, місяці й роки російсько-української війни, зібрані й художньо адаптовані, — це потреба людської пам'яті, пам'яті сердець незабутніх. Це непромінальний біль живих, їхня туга за втраченим, а також нагадування людям цивільним, хто заплатив найдорожчу ціну за їх спокій і добробут. У виданні використані фотоматеріали з родинних архівів.

Вовк, Ірина На щиті. Спогади родин загиблих воїнів. Донецький аеропорт : хроніка / І. Вовк. – Харків : Фоліо, 2020. – 572 с. – ISBN 978-966-03-9215-1.

Друга книга тритомника — про загиблих у «котлі» Цвітних Пісків (цей епізод війни, чомусь лишився непоміченим), про розстріляну Луганщину під містом промовистого імені — Щастя, про донецький форпост — ДАП, що у свідомості громадян стає «символом», за який полягли герої-кіборги, полонені й розстріляні після тортур.

Спогади про загиблих українських вояків, що захищали нашу землю в перші дні, тижні, місяці й роки російсько-української війни, зібрані й художньо адаптовані, — це потреба людської пам'яті, пам'яті сердець незабутніх. Це непромінальний біль живих, їхня туга за втраченим, а також нагадування людям цивільним, хто заплатив найдорожчу ціну за їх спокій і добробут. У виданні використані фотоматеріали з родинних архівів.

Вовк, Ірина На щиті. Спогади родин загиблих воїнів. Іловайськ : хроніка / І. Вовк. – Харків : Фоліо, 2020. – 475 с. – ISBN 978-966-03-9216-8.

Перша частина тритомника «На щиті» створюється в оповідях становлення української війська в умовах ворожого вторгнення й сепаратистського руху. Імена перших загиблих під «Градами», у літаку чи у гелікоптері, «на броні» чи «на розтяжках», на кургані Савур-могила, в Луганському аеропорту чи в підступному «зеленому коридорі» Іловайська вже належить новітній історії.

Спогади про загиблих українських вояків, що захищали нашу землю в перші дні, тижні, місяці й роки російсько-української війни, зібрані й художньо адаптовані, — це потреба людської пам'яті, пам'яті сердець незабутніх. Це непромінальний біль живих, їхня туга за втраченим, а також нагадування людям цивільним, хто заплатив найдорожчу ціну за їх спокій і добробут. У виданні використані фотоматеріали з родинних архівів.

Вовк, Ірина Рубаки на «корчах» : біографічна проза / І. Вовк. – Харків : Фоліо, 2024. – 416 с. – ISBN 978-617-551-802-1.

Книга Ірини Вовк «Рубаки на “корчах”» - це тридцять історій українських воєнів, які були записані на фронті. У цій книжці - вояки та воячки, хлопці й дівчата: медики, розвідники, штурмовики, оператори дронів, артилеристи, піхотинці, протиповітряні оборонці, які чесно воюють. Беруть та й зробити свою справу — те, що вміють. Справжні вояки, чи рубаки, — ті, які пережили важкі бої, оточення, успішні наступи, — про війну розповідають мало. Але кожен і кожна з них — приклад відданості, миці та гарту, вони — новітні Українські Герої.

Гуменюк, Наталя Загублений острів. Книга репортажів з окупованого Криму : репортаж / Н. Гуменюк. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2020. – 312 с. – ISBN 978-617-679-594-0.

Загублений острів — це збірка репортажів з окупованого Криму, куди відома журналістка Наталя Гуменюк їздила упродовж 2014–2019 рр. У книжці — справжні історії і трагедії людей, життя яких кардинально змінилося після 2014 року, бо відтоді хтось із кримчан живе в окупації, а хтось — просто в іншій країні. То ж яка їхня неприхована правда? Підприємці та пенсіонери, кримські татари, студенти й громадські активісти, правозахисники та військові, люди з різними політичними та ідеологічними поглядами відверто розповідають свої історії: Одні діляться тихим, глухим болем, інші — просто втомилися мовчати й боятися.

Ця книжка є справжнім голосом анексованого Криму, його багатоголоссям, в якому окремі розповіді творять єдину спільну історію, яка ще не завершилася.

Забужко, Оксана. І знов я влізаю в танк... : вибрані тексти / О. Забужко. – Київ : Комора, 2016. – 416 с. – ISBN 978-617-7286-11-9.

Нова збірка актуальної публіцистики відомої письменниці - це книга для тих, хто не уникає чесних відповідей на нагальні питання і переймається викликами, які ставить перед українцями сьогодення. Тут ідеться про химери «поневоленого розуму» та про нові маски й форми, яких набуває в епоху мас-медіа давня війна, про пошук героїв, про знакові постаті й тексти, а зрештою про те, як гідність і спротив нав'язаним правилам гри дають нову надію європейській цивілізації. Це ексклюзивний репортаж із гарячих точок інформаційного фронту, де триває боротьба з забуттям і байдужістю, які мало не коштували нам держави.

Забужко, Оксана. Планета Полин : збірка есеїв / О. Забужко. - Київ : Комора, 2020. – 384 с. – ISBN 978-617-7286-59-1.

Збірка есеїв, що документує українську реальність крізь призму культури та історії.

У цьому томі зібрано найважливіші есеї Оксани Забужко останніх двох десятиліть, присвячені постатям і подіям, які авторка вважає культурно знаковими для сьогоденної епохи кризи гуманізму. «Жіночі», «чоловічі» й «колективні», всі ці «портрети» об'єднують глибоко особисте переживання авторкою бідної історії, в яку вона вписує своїх героїв — і цим виявляє в ній, хоч якій на позір катастрофічній, невидимий раніше життєствердний смисл.

Карпов, Валентин Довгі місяці війни / В. Карпов, С. Лисенко. – Кропивницький : Лисенко С. В., 2024. – 494 с. – ISBN 978-617-7197:73-74-75-(серія).

Війна в Україні від 2014 і наступних 2020-х роках буде визначальною на багато років уперед, бо це тема життя та смерті української держави і її людей. Колесо історії не стоїть на місці і вже сьогодні ми стаємо учасниками пам'ятних подій сучасності. Без пам'яті про минуле – немає майбутнього. Якщо Вам не байдужна доля України - станьте хазяїном свого життя. Перш ніж висловити свої думки про велику війну, автори книги ознайомилися з матеріалами інших видних фахівців, зазначили та використали їх у своїй книзі і виражають усім щиро вдячність за практичні підказки. Співавтори не претендують на окремі моменти інформації, вони належать зазначеним фахівцям. Тільки факти, коментарі і пропозиції. Видання рекомендоване студентам Вузів, слухачам курсів перепідготовки та масовому читачеві.

Карпов, Валентин Нація вільних людей / В. Карпов, О. Риба. – Кропивницький : Поліграф-Сервіс, 2023. – 470 с. – ISBN 978-617-7197:73-74-75-(серія).

Війна в Україні від 2014 і наступних 2020-х роках буде визначальною на багато років уперед, бо це тема життя та смерті української держави і її людей. Прошло 500 днів російсько-української повномасштабної війни від 2022 року. Наші автори мають свій погляд на цю війну. Він побудований на життєвому досвіді, сформованому в результаті багаторічної роботи з різними міжнародними інституціями та різними експертними середовищами. автори книги надають читачам маловідому інформацію про події і людей, де з окремих описів складається українська історія вільних від народження людей. Україна має чуйну націю, яка багато чого переживала у своїй історії. Ми переживемо й війну 2020-х років.

Касьян, Таня Наше. Спільне. Як зберегти в собі людину під час і після війни : есеї, біографічна проза / Т. Касьян. – Київ : Лабораторія, 2024. – 216 с. – ISBN 978-617-8203-57-3.

Війна увірвалася у кожен дім, поділила життя на «до» і «після», стала нашою новою реальністю. Щодня з'являються все нові й нові питання — як саме з цією реальністю співіснувати, не втратити в ній себе і до яких викликів ми маємо бути готовими.

Як ми можемо підготувати себе і країну до збільшення кількості людей з інвалідністю? Яким вектором рухатимемося далі? Чи не відступимо від цінностей, за які віддають життя наші люди, — свобода слова, рівні права? Як підготуватись до післявоєнного стану — можливого рівня насильства, радикалізму? Куди може зникати емпатія під час війни, навіть у найбільш чуйних людей? І чому ми ніколи не зможемо бути такими, як до 24 лютого?

Кривонос, Сергій *Зі щитом або на щиті. Правда про війну* : мемуари / С. Кривонос. — Київ : Брайт Букс, 2024. — 368 с. — ISBN 978-617-7766-71-0.

Уперше в новій історії України книжку написав бойовий генерал — спецпризначенець, представник елітних військ — Сил спеціальних операцій, винятковий професіонал. Один із небагатьох військових, хто публічно попереджав про небезпеку російського вторгнення та необхідність належним чином готувати націю до широкомасштабної війни.

У книжці автор розповідає власну історію й ділиться маловідомими фактами й деталями подій, безпосереднім учасником яких він був. Його двічі виштовхували в політику. Перший раз, коли лишили можливості професійної самореалізації — розвитку створених ним Сил спеціальних операцій. Другий — коли за виконання громадянського обов'язку із захисту Києва, зокрема однієї з найбільш небезпечних і вразливих ділянок столиці — міжнародного аеропорту «Київ-Жуляни», — замість подяки завели карну справу.

Кривцов, Максим *«Далі» На мінному полі пам'яті* : щоденники, есеї, оповідання / Максим «Далі» Кривцов. — Київ : Наш Формат, 2025. — 416 с. — ISBN 978-617-8437-02-2.

Пам'ять скріплює і тримає. Сьогодні вона міцна, як і кава на передку, та на завтра спогади блякнуть, розчиняючись у буденних турботах. Але є те, що врізається надто глибоко, аби зникнути: це війна. Пережите не стирається й не зникає. Достатньо лише заплющити очі — і пам'ять, мов старий кінопроектор, знову оживляє кадри, від яких не втечеш. «Ми повертатимемося сюди завжди, усе своє життя, в ці окопи, до нас молодих зі зброєю. От побачиш. Ти зрозумієш це пізніше».

«Далі» вже немає з нами, але він живе в нашій пам'яті через ці плівкові фотографії, вірші та щоденникові записи.

Культурна експансія : антологія есеїв / [Є. Лір, Р. Семків, Б. Горобчук та ін.] ; худож.-ілюстр. Денис Борисюк. — Твоя підпільна гуманітарка, 2023. — 240 с. — ISBN 9786179518614.

Культурна експансія — це процес повільної і поступової окупації Росією українського культурного життя, витіснення з української культури питомих явищ і або їх апропріація, або заміна своїм. Кожен чув про заборони української, знає про русифікованість українського телебачення чи руйнування історичної архітектури в радянські часи. Проте значно менше людей уявляють собі масштаби цієї експансії та глибину російського впливу на кожен сферу культурного життя. Наша антологія подає багатовимірну картину агресивної поведінки Росії в українському культурному полі — від 18 століття і до сьогодні, від архітектури церков до реклами на телебаченні

Лаюк, Мирослав Бахмут : біографії, мемуари / М. Лаюк. – Київ : Ukraïner, 2023. – 256 с. – ISBN 978-617-8216-09-2.

У період найінтенсивніших боїв за Бахмут узимку та в березні 2023 року письменник Мирослав Лаюк і фотограф Данило Павлов проживають дні й ночі з українськими піхотинцями й артилеристами, медиками й капеланами, рятувальниками та дітьми у місті й околицях, де тривають артилерійські обстріли та вуличні бої. Результатом тих поїздок є книжка репортажів та есеїв про побут війни, про те, чому військові роблять манікюр і як з'являються позивні, про непоправні втрати, історію Бахмута та феномен пам'яті й забуття.

Любка, Андрій Війна з тильного боку : збірка есеїв / А. Любка. – Чернівці : Meridian Czernowitz, 2024. – 280 с. – ISBN 978-617-7807-15-4.

Війна – це фронт, битви і смерть, але водночас це життя за багато кілометрів від лінії зіткнення, щоденний побут, рутину, нові реалії. Ця проза – про війну з тильного боку, зі спини, з тилу; про поїздки на фронт, волонтерство і щоденні виклики цивільного життя. Багата на деталі, цікаві розповіді й описи реальних пригод, ця книга створює панорамну картину життя в Україні під час війни. Нон-фікшн про письменника, який раптово для себе стає волонтером і постачає джипи для української армії. Щоденник? Так, але не тільки.

Пузік, Валерій Мисливці за щастям. Якщо треба буде помирати, я тебе розбуджу : оповідання / В. Пузік. – Харків : Віват, 2024. – 208 с. – ISBN 978-617-1705-72-2.

«Мисливці за щастям» — збірка щемких оповідань про життя на фронті та на деокупованих територіях, з яких, попри звільнення, війна нікуди не пішла. Села зруйновані, поля заміновані, але там живуть люди, які вірять, турбуються одне про одного, будують плани, усміхаються всупереч усьому. На деокуповані вулиці повертаються діти й весна. Книжку присвячено Максиму «Далі» Кривцову, поету і військовослужбовцю, який загинув у січні 2024 року.

Суботіна, Валерія «Нава» Полон : воєнні щоденники / В. Суботіна. – Харків : Фоліо, 2024. – 256 с. – ISBN 978-617-551-788-8.

86 діб українські військові тримали оборону в оточеному Маріуполі та на території заводу «Азовсталь». Для збереження життів бійців і порятунку поранених, наказом вищого військового командування, захисники припинили оборону, покинули територію заводу і мали здатися в так званий «почесний полон» у присутності міжнародних організацій і спостерігачів, з умовою обміну через 3-4 місяці. Валерія «Нава» Суботіна була в складі пресслужби полку «Азов». Їй судилося бути в полоні — спочатку в Оленівці, потім в Таганрозькій тюрмі — понад 11 місяців. Всі кола пекла, які вона пройшла за майже рік, Валерія описала в цій книжці. Постійне спостереження, контроль, приниження, нелюдські умови утримування, критичний дефіцит їжі та води, намагання ворога зламати її фізично і морально, підкорити, залякати, підштовхнути до зради — все це відбувалося з нею. Допити та катування виснажували. Неможливість контактів з друзями й рідними, дезінформація і

пропаганда ворога забирали останню надію на обмін і свободу. Але неволя не зламала сміливу жінку, тепер вона — свідок злодіянь рф.

Чех, Артем Точка нуль : збірка есеїв / А. Чех. – Харків : Віват, 2017 – 224 с. – ISBN 978-617-8024-44-4.

Щоденник вражень із фронту очима мобілізованого письменника.

«Точка нуль» є збіркою вражень мобілізованого киянина, який занотує свої спостереження та переживання. Герой усвідомлює, що минуле назавжди залишається позаду, а тепер наступає нова реальність для нього, його сім'ї та всіх, хто разом із ним вирушив на навчання, на полігон, а потім у зону АТО. Ця розповідь заснована на особистих записках, Артема Чеха, під час і після військової служби в зоні АТО. Автор не зосереджується на героїчних битвах, а змальовує повсякденне життя солдата, вміло передаючи його найреальніші деталі. Мемуари Чеха водночас смішні, грубі та щирі у своєму зображенні реальності. Його книга надає війні людське обличчя та показує нам ту війну, яку багато хто до 24.02.2022 намагався ігнорувати.

Шевченко, Артем Воєнна розвідка України. У небі, на морі, на землі : часопис / А. Шевченко. – Київ : Yakaboo Publishing, 2023. – 192 с. – ISBN 9786178222314.

Це видання – документальний часопис про найбільш успішні бойові операції ГУР МО України протягом 2022-2023 років. Як проривалися повітрям на «Азовсталь», як звільняли о. Зміїний та Харківщину, як збивали російських льотчиків-асів. Розповідають безпосередні учасники тих подій. Видання містить QR-коди з посиланнями на фільми автора, які лягли в основу книги.

Передмову написав начальник ГУР МО України, генерал-лейтенант Кирило Буданов.

Шевченко, Артем Слов'янськ. Початок війни : хроніка / А. Шевченко. Харків : Фоліо, 2020. – 431 с. – ISBN 978-966-03-9102-4.

Свідоцтва, викриття та сповіді...

«Слов'янськ. Початок війни» — це документальне дослідження та хронічний літопис основних епізодів битви за місто Слов'янськ Донецької області, захоплення якого загоном бойовиків Гірка-«Стрелкова» 12 квітня 2014 року стало початком гібридної збройної військової агресії РФ на українському Донбасі. Кожен розділ книжки має символічну назву зі словом «перший», яка відбиває суть того, що відбулося навесні 2014 року: «Перша кров», «Перша зрада», «Перша страта», «Перший бій», «Перша перемога»...

У книжці використано архівні фото й записи інтерв'ю з ключовими військово-політичними керівниками України, які ухвалювали головні рішення в ті буремні години. Також у кожному з епізодів з'являються спогади героїв, які випадково взяли участь у тих драматичних, героїчних і трагічних подіях.

Розділ IV. Література для молоді, підлітків та дітей

Аренєв, Володимир Бісова душа, або Заклятий скарб : історичне фентезі / В. Аренєв ; іл. О. Продан. – Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2019. – 208 с. – ISBN 978-617-585-181-4.

Козаку Андрію якось врятували життя, і тепер він повинен відплатити послугою. Йому дають завдання заховати скарб, і не просто заховати, а закласти так, як уміє робити лише він один. Всім з самого дитинства відомо, що зазвичай скарби шукають. І раз Андрій повинен його заховати, то існують ті, хто бажає його знайти. І ті, хто полюють на скарби, готові на все. Так починається історія, в якій Андрій повинен не просто заховати та закласти скарб, а й врятувати при цьому своє життя.

Аренєв, Володимир Заклятий меч, або голос крові : міфи, фентезі / В. Аренєв. – Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2020. – 168 с. – ISBN 978-617-585-202-6.

Було це в часи прадавні, нині призабуті. Ходили тоді по землі герої й потвори, і перших не завжди вдавалося відрізнити від других. А слово в ті часи бувало гострішим за меч, хоч і мечі вміли тоді промовити своє гостре слово...

Аренєв, Володимир Порох із драконових кісток : фентезійний роман / В. Аренєв. – Київ : КМА, 2015. – 222 с. – ISBN 9789665186783.

Марта на прізвисько Відьма — звичайна старшокласниця. Відтоді, як батько поїхав на заробітки, вона живе удвох із мачухою, яку терпіти не може. Марта мріє вирватися з рідного містечка, а для цього сумлінно вчиться й підробляє в Інкубаторі. Однак зароблених грошей навряд чи вистачить на платне навчання в столичному універі. І тому в Марти є ще один приробіток: вона потай викопує, нейтралізує і збуває токсичні кістки. Кістки драконів.

Багряна, Анна Годинник Аріадни : підліткова фантастика / А. Багряна. – Тернопіль : Богдан, 2023. – 216 с. – ISBN 9789661087964.

Що таке справжнє щастя — лише щасливе кохання чи все-таки щось більше?.. Такі запитання ставить собі восьмикласниця Ельвіра Сковронська з Києва, яка таємно закохана в одинадцятикласника Славка Рудюка, але не знає, як привернути увагу хлопця. Своєю найкращою подругою Еля вважає бабусю — відому актрису Аріадну Дукат, тож одного дня вирішує поїхати до неї на пораду. Бабуся Аріадна живе на лівому березі, неподалік від станції «Лісова». Та по дорозі до неї Еля отримує в метро загадковий пакунок — дивний годинник із тринадцятьма позначками — і потрапляє в іншу реальність...

Бачинський, Андрій Примари Чорної діброви : пригоди / А. Бачинський. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2022. – 176 с. – ISBN 9789664480427.

Роман їде в село на канікули. Там його чекають цікаві історії про мандри дідуса та друзі. Однак, виявляється, цьогоріч ніхто вже не піде на річку і не плаватиме наввипередки до скелі. Якись чужинці захотіли вирубати Чорну діброву та знищити ріку. Місцеві мовчать.

Вони не вірять, що їм під силу щось вдіяти, ще й обіцянки басейнів і аквапарків такі заманливі...

Та хіба це замінить старі розкішні дуби та їхню ріку? Друзі не можуть стояти осторонь і, озброївшись порадами дідуся Андрія та великого китайського полководця Сунь Цзи, беруть справу у свої руки. Чи вдасться їм завадити великій вирубці?

Войтенко, Ольга Незручні. Відчайдушні. Виродки / О. Войтенко. - Львів : Вид-во Старого Лева, 2024. – 288 с. – ISBN 978-966-448-190-5.

Ця історія розповідається через уривки з тринадцяти щоденників учнів і викладачів арттерапевтичної школи маленького приморського містечка. Місто відверто ворогує з учнями цього «гетто», які жодним чином не вписуються в усталені правила і відверто бунтують проти них – своїм мистецтвом, одягом, поведінкою, власними особливостями.

Потому як директор не хоче йти на зустріч корумпованому і жорсткому меру, це протистояння переростає у справжню війну за існування. Учні беруться за пензлі та фарби й виходять на нічні вулиці, щоб уже зранку показати місту його реальне обличчя, за що й отримують удар у саме серце.

Войтенко, Ольга У світлі світляків. На порозі ночі : фентезі / О. Войтенко. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2019. – 176 с. – ISBN 978-617-679-625-1.

Головні герої книги живуть саме в такому світі. Єва-Ліза звикла жити в світі свого планшета, опинившись відімкненою від світу Мережі, вона змушена вперше за довгі роки покинути свій будинок і вийти на вулицю. Любитель книжок Тім допомагає Єві-Лізі освоїтися в реальному світі, а Макс не залишається нічого іншого, як спробувати розібратися хто він в цій новій реальності. З приходом темряви, приходять і таємниці, хоча наші герої поки що не знають чого їм варто очікувати. Навколо нескінченна ніч і нестерпний холод, але навіть в такому світі є світло, яке друзям потрібно спробувати відшукати.

Гавріш, Олег Казки баби Гавришихи : [ч. 1] / О. Гавріш ; іл. Л. Цой. – Київ : Білка, 2024. – 422 с. – ISBN 978-617-7792-57-3.

Я пропоную вам мандрівку до прадавнього духу українців. ...і це не «рожева» мандрівочка, це страшно.

Полиште всі свої «поспішайла», візьміть дітей за руки: на вас чекає український зелений туризм з емоційними гірками. Ми разом пірнемо у глибину підсвідомості на рівень зв'язку з нашим корінням, відновимо цей шлях, щоб краще нас живила сила нашого фундаменту й цупкіше ми за землю трималися, та доторкнемося до різнобарв'я емоцій від жаху до щастя.

Я вас доправлю до звичайного українського села Некремінне, що загубилося серед ланів, лісів та прохолодних струмків. Запах свіжоспеченого хліба на світанку, вишні, абрикоси просто з дерев, молода картопелька, риболовля, тарзанка на ставку... Удень — трудова терапія, а коли сонце сідає, всі збираємося до баби Гавришихи, що живе у невеликій охайній хаті з очеретяною стріхою на Козачку, край села. Вона розповідає вигадані-не-вигадані історії, що відбувалися колись у Некремінному...

Гавріш, Олег Казки баби Гавришихи : [ч. 2] / О. Гавріш ; іл. Л. Цой. – Київ : Білка, 2022. – 424 с. – ISBN 978-617-8536-01-5.

«Казки баби Гавришихи II» не просто захопливі історії, від яких неможливо відірватися. Ця книга — відкрита брама у таємничий світ містичних пригод, густо замішаних на глибокому вивченні та опрацюванні українського фольклору.

«Казки баби Гавришихи» — не дослівний переказ народної мудрості. Це авторські оповідки, від яких кидає в жар і холод, це балансування на межі добра і зла, боротьба між світлом і чорним потойбіччям. Поринайте в світ пригод, пийте мудрість повними квартами і не відкладайте книгу, аж поки не перегорнете останню сторінку.

Діброва, Володимир Свіжим оком: Шевченко для сучасного читача / В. Діброва ; А. Кінович. - Київ : Білка, 2021. – 176 с. – ISBN 978-617-7792-24-5.

Тарас Шевченко має багато імен (від патетичного Кобзаря до дружнього Ше) й він постійно присутній у нашому повсякденні (від шкільних підручників до трендів у Тік Ток) . Він є однією з найбільш знаних українських постатей у світі, про що ми чули вже не раз. Що може спонукати нас до читання Шевченка? Може для того, щоби з'ясувати, чому його твори, написані понад 200 років тому, і досі мають такий потужний вплив? Ця книжка дає просту та переконливу відповідь на це питання.

Довгопол, Наталія Шпигунки з притулку «Артеміда» : книга 1 : пригодницький роман / Н. Довгопол. – Харків : Vivat, 2019. – 304 с. – ISBN 9789669820372.

Ця книжка — перепустка у світ гостросюжетних пригод, шпигунських місій і небезпечних мандрів, де кожен день — це випробування на сміливість і силу духу, а здатність працювати в команді є чи не єдиним шансом на спасіння.

Довгопол, Наталія Шпигунки з притулку «Артеміда». Колапс старого світу : книга 2 : пригодницький роман / Н. Довгопол. – Харків : Vivat, 2021. – 352 с. – ISBN 978-966-982-356-4.

Шпигунки повертаються!

Іспит і перші страхи позаду. Окрилені артеміди готові знову боротися з несправедливістю, рятувати світ... а їм відводять роль няньок заможної пані й засилають аж на Мадагаскар. На острові ж — райський куточок, жодної тобі небезпеки! Хочеш — купайся, споглядай зебу, їж фрукти... Та враз місія, що скидалася на відпочинок, перетворюється на пекло, і відтоді кожна з чотирьох дівчат торує власний шлях — у Нью-Йорку та Тбілісі, Гонконгу й Відні.

Довгопол, Наталія Шпигунки з притулку «Артеміда». Скарби богині : книга 3 : пригодницький роман / Н. Довгопол. - Харків : Vivat, 2024. – 368 с. – ISBN 9786171701410.

Київ під владою більшовиків, Європа оговтується від Великої війни, кабаре Єгипту розкошують нічним життям, а гер Фрідріх залишає своїм вихованкам заповіт — загадку, яка приведе їх до скарбу.

Загоровська, Любов На їхніх маленьких плечах... / Л. Загоровська. – Київ : Веселка, 2018. – 110 с. – ISBN 978-966-01-6035-4.

Герої оповідань молодшої української письменниці – діти, які вже знають (хто з власного досвіду, хто з розповідей), що таке війна, розроблення, самотність. Знають і розуміють серцем, що ніні, коли на рідній землі йде війна, нікому не можна стояти осторонь цих подій, бути байдужим. Вони, як тільки можуть, допомагають захисникам Вітчизни.

Каспшишак, Андрій Легенда про Вільних / А. Каспшишак ; худож.-іл. Н. Каспшишак. – Львів : Мрієлов, 2024. – 384 с. – ISBN 9786179542800.

Фентезі-книга Легенда про Вільних, створена ветераном війни Андрієм Каспшишаком, яка переносить читачів у світ української міфології, магії та героїв. Це історія, яка дає прості та цікаві відповіді для дітей та дорослих на складні запитання про війну, про смерть, про боротьбу, про силу, про народ та про мету.

Кафтан, Марина Історія брехні. Як ми обманюємося / М. Кафтан. – Миронівка : Портал, 2020. – 160 с.- ISBN 978-617-7925-20-9.

Фейки, маніпуляції, забобони, містифікації, пропаганда, реклама. Нинішня проблема медіаграмотності має тривалу історію. Довкола нас чимало відвертої брехні, скільки її не розвінчуй — люди й далі вірять в абсурдні речі. Ця книжка розповість про те, як і хто творить брехню, а головне — як її розпізнати і не піддаватися на зловмисні впливи.

Унікальність видання – це складові, що допомагають дорослим знайти правильні слова для обговорення психологічних моментів з дітьми та глибшого розуміння історичного контексту.

Коваль, Вікторія Літо в халабуді : повість / В. Коваль. – Київ : Ліра-К, 2022. – 216 с. – ISBN 978-617-520-352-1.

«Літо в халабуді» — це повість про літні пригоди трьох друзів з Умані. Вони щойно закінчили четвертий клас і мають ціле літо для своїх маленьких пригод: в один день встигнути й добру справу зробити, і в халепу втрапити. В цілому, літо обіцяло бути геть сумним, якби друзі не влаштували собі халабуду, де весело гаяли час. Та не забували вони й про добрі справи: допомагали волонтерам, рятували від зміщення свою вулицю та багато іншого. Друга частина книги присвячена пригодам ігрової пісні Бублика та його подруги, фіолетової миші Віоли. Разом вони розплутують серйозні детективні справи, на кшталт зникнення вовни з магазину бабусі; розшукують господарку Бублика; рятують kota з крижаного полону.

Коли сніг пахне мандаринками : оповідання / [Дорж Бату, Андрій Бачинський, Надя Біла та ін.]. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2020. – 328 с. – ISBN 9786176798491.

Коли сніг пахне мандаринками? Мабуть, у новорічно-різдвяну пору. Тоді так хочеться вірити в дива і чекати на подарунки святого Миколая, потайки сподіваючись, що він виконає твоє найзаповітніше бажання. Але що, коли ти вже не дитина? Невже у твоєму житті більше не буде святкової магії? Герої оповідань сучасних українських письменниць і письменників, що увійшли до цього збірника, — підлітки. Іноді у святкову пору вони втрапляють у халепи чи переживають дивні пригоди, часом отримують несподівані дари

або сумують через болісні втрати і не розуміють, як увімкнути кнопку «радість» на замовлення. Але врешті-решт найважливіше для кожного з них — зустріти Новий рік та Різдво з найближчими. І в цьому — справжня святкова магія.

Лівін, Марк Космос, прийом : підлітковий роман / М. Лівін. – Харків : Vivat, 2024. – 240 с. - ISBN 9789669827630.

Зоряна складає сумні пісні на укулеле й зачитується книжкою про хлопця, який мандрує лісами. А інколи боляче б'ється ногою об кут, щоб вивільнити свої емоції й почуття. Зоря — м'яка, потайлива і трохи незграбна підлітка. Ніхто не знає, що вона відчуває насправді. Навіть Мама. Ровесники закохуються, курять травку, завойовують авторитет, а Зоря витрачає всі заощадження на пошук батька, про якого багато років поспіль зятято мовчить уся родина. Дівчина вирушає на пошуки чоловіка, причетного до її появи на світ, — і опиняється на порозі дому батька, який вважає себе ветераном міжгалактичної війни...

Матолінець, Наталія Всі мої ключі і Гайя : [книга 1] : підліткове фентезі / Н. Матолінець. – Харків : Vivat, 2022. – 416 с. – ISBN9789669827074.

"Всі мої Ключі і Гайя. Книга 1" - захоплююча і чарівна книга, яка переносить читача в унікальний світ магії та пригод. Автор Наталія Матолінець створила складний та заплутаний сюжет, який не дає нудьгувати читачеві. Це історія про Ігніса Еміліуша, чаклуна, який уникає гризот реальності та прагне дослідити світ. Але зустріч з Гайєю виганяє його зі звичної зони комфорту і запускає в неспинну мандрівку, повну небезпек та загадок.

Міхаліцина, Катерина Реактори не вибухають. Коротка історія Чорнобильської катастрофи : історія дітям / К. Міхаліцина, С. Дворницький. – Київ : Портал, 2020. – 104 с. – ISBN 978-617-7925-17-9.

Творці книжки «Реактори не вибухають. Коротка історія Чорнобильської катастрофи» змогли знайти точну мову — словесну й візуальну, якою вдалося без нагнітання й простими, але водночас не позбавленими емоцій словами розповісти про масштабну трагедію.

Чорнобиль як місто, як атомна електростанція, як Зона відчуження, як трагедія і як символ. Ця книжка виникла, щоб пояснити катастрофу людям, які народилися після неї. Аби «Чорнобиль» був не просто словом, за яким упізнають Україну, а усвідомленим історичним досвідом. Він тут показаний в кількох вимірах: технічному, емоційному, природничому, політичному.

Олекса, Марія Перші : роман / М. Олекса. – Київ : Віхола, 2023. – 296 с. – ISBN 9786178257101.

Підліткове кохання — це магічний період, коли серце молодої людини вперше відчуває ту незвичну вібрацію, яка переповнює душу радістю, натхненням і мріями. Це період, коли світ стає яскравішим, а кожен момент набуває особливого значення. Це не лише просто емоційний досвід, а й важлива складова розвитку особистості, де перші почуття відкривають новий світ можливостей та відкривають двері до дорослості.

Полянко, Віктор Приборкання Кичери : пригодницький роман / В. Полянко. – Київ : Ліра-К, 2022. – 232 с. – ISBN 9786175203217.

Коли батьки – були туристи, від них можна очікувати чого завгодно. Готуючись до святкування свого десятиліття, Мирослав і подумати не міг, що замість подарунків його потягнути світ за очі в Карпати, ще й змусять дертися на якусь височезну гору. Спека, втома, каміння під ногами, постійні підйоми, важкі наплічники для плечі, жодного домашнього комфорту і ніяких комп'ютерних ігор! Наче того мало, особливі терпіти і вередування молодшої сестри Ярини, до чийх примх ставитися зовсім не так, як до його. Де справедливість? Мирославу остогидла ця мандрівка з перших хвилин. Лише одна думка не дає спокою – скоріше б додому. Але коли звичайний пішохідний похід перетворюється на вервечку неймовірних, навіть для досвідчених батьків, подій, Мирослав усвідомлює, що потрапив у найкрутішу у всьому світі пригоди. Пригоду, яка змінити не лише їх, але й світ довкола.

Поташнікова, Рамунє Шлях українського воїна / Рамунє Поташнікова. – Київ : Балтія-Друк, 2020. – 112 с. – ISBN 9786175160435.

Книга для дітей та юнацтва про українську армію. Армії, яку створювали наші предки, починаючи від походів князів Олега та Святослава. Армію, слава якої гриміла з часів Війська Запорізького до партизанів Повстанської армії. Це нащадки тих воїнів, які встали на захист Вітчизни в 2014 році і до цих пір несуть службу в лавах об'єднаних сил. Юні читачі дізнаються про структуру і завдання сучасної армії.

Рождаєв, Віталій Клуб любителів української мови / В. Рождаєв. – Київ : Залізний тато, 2023. – 300 с. – ISBN: 978-617-8214-17-3.

В російському фільтраційному таборі, біля кордону з Україною, під час війни опиняється новий полонений, хлопець Сашко. Він не приховує свою проукраїнську позицію, за що постійно потрапляє в карцер. В таборі Сашко знайомиться з групою старших дітей та підлітків, які створили таємну організацію, «Клуб любителів української мови», та розробляють план втечі від російських окупантів з метою повернутися в Україну.

План, реалізований за допомогою українських розвідників, вдається. Через десять років всі учасники минулих подій зустрічаються знову.

Рубан, Тетяна Тимчасово переселені : роман / Т. Рубан. – Харків : Vivat, 2024. – 144 с. – ISBN 9786171700628.

Затишний Валин світ зруйнувала війна. Вона тимчасово мешкає в Італії, але зникати до нового життя на гостинних південних землях їй непросто. Так само почуваються брати Давид і Влад. Підлітки разом сортують гуманітарну допомогу для України, пізнають світ навколо, випробовують себе і його на міцність... І весь час думають про ДІМ, батьків, рідні «панельки», акації на подвір'ї. До тимчасово переселених українців в Італії ставляться привітно. Валя навіть знаходить «бест» подружку. Та чи завжди за люб'язністю й готовністю обговорювати відверті теми криється справжня дружба? Коли ти вразливий, дуже легко помилитись і довіритися не тій людині. Перед вами багатошарова історія про травмування війною, відстоювання власних кордонів, булінг і стосунки. Стосунки між батьками і дітьми на відстані тисяч кілометрів. Стосунки між підлітками, які потребують самовираження й любові.

Стрижевська, Тетяна Лінія термінатора : роман / Т. Стрижевська. - Львів : Вид-во Старого Лева, 2022. – 416 с. – ISBN 9789666799909.

Що може відчувати підліток, коли його життя змінюється в одну мить і він втрачає друзів, кохану дівчину, з якою навіть не встиг попрощатися, розкішне життя у рідному місті? Позаду — усе, що для нього важливе, попереду — невідомість. Борис Макаров через війну на Сході України опиняється в Києві, куди тікають його батьки, які навіть не питали хлопця, чи хоче він їхати. Йому доводиться вчитися жити спочатку і знаходити нових друзів, навіть якщо це будуть два диваки з класу. А ще — дорослішати, сперечатися з батьками, закохуватися по-справжньому, а не зустрічатися лише для сексуального досвіду, глибоко переживати, змінювати світогляд. І, попри всі втрати, вчитися любити життя навіть тоді, коли не хочеш, коли земля йде з-під ніг і ти залишаєшся сам на сам зі світом.

Федорченко, Лариса Під жовтим небом мрій / Л. Федорченко. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2025. – 136 с. – ISBN 978-966-448-455-5.

Марія-Валентина Мороз-Матіас — столична школярка, донька українця й домініканки. Від своїх однолітків вона відрізняється хіба що шкірою, темнішою на кілька тонів. Однак ця деталь стає приводом для насмішок однолітків. Книжка написана у формі щоденника, у якому дівчинка міркує над буденними і винятковими ситуаціями свого життя. Переживати прикрощі їй допомагає сім'я, друзі й улюблене заняття — малювання. І навіть коли життя робить крутий поворот, виявляється, що за ним — лише цікаві відкриття, а можливо, навіть здійснення мрій.

Чайка, Дар'я Майже хороші хлопці : підлітковий роман / Д. Чайка, М. Грімм. – Львів : Видавництво, 2024. – 452 с. – ISBN 9786177818945.

Перший квір-роман у сучасній українській літературі для підлітків та дебютна книга авторки. Події розгортаються у школі невеличкого містечка Сміла, де навчаються Артем та Кім. Тепла історія кохання двох хлопців у звичних вітчизняних реаліях не залишить читача байдужим – а ось героям доведеться пройти чимало випробувань, аби довести своє право бути собою. За допомогою твору письменниця виражає підтримку українській ЛГБТІК+ спільноті.

Ясіновська, Наталя Несподіване кіно : підлітковий роман / Н. Ясіновська. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2022. – 223 с. – ISBN 9789664480106.

Дарка й Кет не уявляють свого життя без танців. Оля намагається знайти друзів у новій школі й підтримати тата після розлучення. Олега вже не перший рік мучить головний біль. А Дмитро не знає, що сказати дівчині, яка йому подобається. Життя цих підлітків химерно переплітаються й утворюють дивні комбінації, а часом нагадують кіно. Втрачена дружба, токсичні стосунки і спроби повернутися до нормального життя... У цій збірці оповідань є місце радості й суму, дружбі й кохання, сумнівам і підтримці.

Розділ V. Письменники на фронті

Асєєв, Станіслав Мельхіоровий слон, або Людина, яка думала : автобіографічний роман / С. Асєєв. – Київ : Чорна Гора, 2025. – 362 с. – ISBN 9786179504624.

«Мельхіоровий слон, або Людина, яка думала» — це одночасно й автобіографічний роман, і метафорична історія першого покоління української незалежності на Донбасі. Якщо ви хочете відчутти атмосферу Макіївки та Донецька або згадати її — то ця книга для вас. Це дуже відверта книга. І ця відвертість вражає.

Це про мрії, бідність, торгівлю валютою, вищу гуманітарну освіту та повну відсутність можливостей її застосування. Автор цієї книги — випускник факультету філософії, який копає могили та працює вантажником; ось і вся філософія.

Белянський, Павло Паштет Бабуся вмирати не любила : роман / П. Белянський. – Харків : Віват, 2023. – 224 с. – ISBN 9786171703230.

Про що книжка? Шахтарське селище. Три покоління однієї сім'ї. Люди, які намагаються жити у проміжках між війнами. «Бабуся вмирати не любила» — книга автобіографічна, тому що автор писав про свою родину. І водночас вона універсальна, бо описує події, явища, характери та долі, які дозволяють зрозуміти Донбас — і людей, які там живуть. Останніми роками цей регіон, здавалося, став розділом з нашого минулого — але тепер він перетворюється на розділ з нашого майбутнього. Нам буде легше розібратися в ньому, якщо ми в нього вдивимося. Книжка, яку ви тримаєте в руках, допоможе кожному зробити це.

Бобик, Ірина Д'воїна : поетична збірка / І. Бобик ; іл. Д. Мацола. – Київ : Білка, 2024. – 176 с. – ISBN 978-617-7792-43-6.

Я — Ірина Бобик, волонтерка, військова, ветеранка.

Ці тексти — і віршовані, і прозові — народжувалися, тому що більш екологічного способу проживати свої радощі і смутки я просто не знаю. «Д'воїна» — бо «до воїна», «дівчини-воїна», бо роздвоюєшся на військову і на цивільну особистість.

Я запрошую вас проживати зі мною сум від втрати близьких, радіти щирому кохання і справжнім друзям, захоплюватися хоробрістю захисників і захисниць, сміятися разом зі мною з веселих фронтових історій (так, військові багато сміються — бо інакше не вижити). Я пишу про себе і про дорогих мені людей. Хочу неймовірно міцно обійняти всіх, хто поряд зі мною на моєму шляху. Однак багато обіймів залишаться пустими — і я хочу цією книгою також віддати шану тим, хто загинув чи загинула в боротьбі за Україну.

Гудименко, Юрій Історії та війни : воєнні щоденники / Ю. Гудименко. – Харків : Фоліо, 2023. – 416 с. – ISBN 978-617-551-387-3.

«Це не зовсім звичайна книга. Тут немає сюжету, немає персонажів, які затримуються надовго. Це — збірка текстів, промов, історичних нарисів, які я писав і пишу донині. Тут є смішні тексти і тексти несмішні, є слова, які я писав у доброму гуморі й ті, які я писав у шпиталі, не будши певен, що колись встану на ноги. Є навіть тексти, за які мені соромно, але вони все одно будуть тут, у книзі, тому що я їх говорив і я їх написав» (Ю. Гудименко).

Дністровий, Анатолій Битва за життя: щоденник 2022 року : хроніка /
Анатолій Дністровий. – Харків : Віват, 2023. – 480 с. – ISBN 9786171701328.

Перед вами — щоденник-хроніка наближення, початку і розгортання великої війни. Битва за життя й свободу триває, Україна дає рішучу відсіч «руському міру». Автор є спостерігачем та учасником низки описаних подій, зокрема як митець, аналітик, військовослужбовець. У книжці зафіксовані голоси військових, письменників, журналістів, політиків, науковців, жертв війни. Рішуча битва точиться і на фронті, і в інформаційному полі — із ворожими стереотипами, що прижилися в багатьох країнах світу під впливом російської пропаганди. Попереду ще багато днів боротьби, випробувань, болю. І все заради перемоги — права українців бути і впевнено рухатися до власного майбутнього. Щоденник обрамлюють графічні картини Анатолія Дністрового, частину із яких він створював під час блекауту при свічках взимку 2022—2023 років.

Закордонець, Артур Великі ангели коштують дорожче : роман / А.
Закордонець. – Київ : Темпора, 2023. – 212 с. – ISBN 978-617-5696-10-1.

Темна зима в усіх забрала світло. У мороці кожен живе, як може — хтось намагається залишитися людиною, хтось стає чупакаброю, хтось ліпить із гіпсу ангелів. Один краде гроші, щоб повернути матері зір. Другий жорстко й цілеспрямовано будує свій бізнес. Хтось живе на побігеньках у "сильних світу", хтось наживається на байдужих і легковірних. Життя – непевне, тремтливe, як гнотик. Можна роздмухати полум'я, можна — погасити назавжди. У присілках біля залізничних колій, на околицях великих міст, у невеликих селищах і крихітних хутірцях теж розгортаються битви не на життя, а на смерть. Щоправда, мало хто про них знає. Уважний до деталей автор розгорне перед вдумливим читачем полотна справжнього життя. І кожен роздивиться на ньому різні візерунки.

Поміж сирен. Нові вірші війни : поезія / [О. Сливинський, Д. Філіпова, С. Жадан, К. Калитко, П. Вишебаба та ін.]. – Харків : Віват, 2023. – 495 с. – ISBN 9786171700574.

Поетична антологія «Поміж сирен» — свідчення великої війни, що мала нас знищити й обнулити українську культуру. Але всупереч усьому ми вистояли, а наша поезія звучить надпотужно і щиро, ерихонськими трубами руйнує мури, якими обгороджено душі, сягає серцець. Відкритих. Зболених. Чутливих. Серцець, які поміж сирен вчаться жити далі.

Доки триває війна росії проти України, ця антологія не може вважатися повною — нові вірші війни пишуть у ЗСУ поміж виїздами на бойові завдання, в дорозі з гуманітарними місіями, в Україні та поза нею. Увібравши голоси 59 сучасних українських поетів і поеток, ця збірка показує, якими ми стаємо в горнилі випробувань: сильними, вразливими, непереможними.

Павлюк, Ілларіон Білий попіл : детектив / І. Павлюк. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2018. – 352 с. – ISBN 978-617-679-526-1.

Приватному детективу Тарасу Білому замовляють розслідувати вбивство панночки. Обвинувачують такого собі семінариста Хому Брута, й справа ніби геть зрозуміла... Втім, хутір, де сталося вбивство, приховує таємницю. І ця таємниця — страшніша за всі оповідки про панночку, яка встала з гробу.

Пузік, Валерій Метелик і танк : оповідання і поезії / В. Пузік. – Харків : Фоліо, 2023. – 190 с. – ISBN 978-617-551-436-8.

«Метелик і танк» — оповідання і поезії про людей та війну.

Головний герой Валерія Пузіка — звичайна людина зі своїми переживаннями, український солдат, який добровольцем пішов на фронт. Він щодня не лише виконує рутинну роботу: рие траншеї, будує бліндажі, зводить опорні пункти, а й знищує ворога. А ще, незважаючи на сумніви й думки про те, що ніби все втрачено і територія мертва, він упевнений, що треба рухатися далі й вірити в перемогу.

Савченко, Дмитро Вовки Да Вінчі / Дмитро Савченко. – Київ : Залізний тато, 2023. – 126 с. – ISBN 978-617-8214-14-2.

Якщо вам не вистачає бойового духу, національної свідомості та зрештою мотивації — ця книга всього цього додасть сторницею. Саме тут надано пояснення унікальної боєздатності підрозділу «Вовки Да Вінчі».

Варто звернути увагу на структуру цього видання. У першій частині видання Дмитро Савченко пояснює природу російського вторгнення та наводить стислий огляд бойового шляху підрозділу. Далі зупиняється на окремих героях під позивними «Міф», «Да Вінчі» та «Хаммер». У завершальній частині вміщено ідейне підґрунтя «Вовчої зграї» та символіку і навіть подано гімни підрозділу.

Томчук, Дмитро Не зупиняйте білий автобус : роман / Дмитро Томчук. – Київ : Білка, 2024. – 232 с. – ISBN 978-617-7792-41-2.

Роман Дмитра Томчука — захоплива розповідь учасника про реальну рятувальну операцію, яка тривала лише 13 хвилин і задокументована на відео, про довгий шлях до місця призначення, про дивні події та дивних людей, які траплялися їм на цьому шляху й допомагали здалека, про сюрреалістичний світ, у якому опинилися всі ми в перші тижні війни. Цей твір – про Україну, якою вона була в березні 2022-го, і наших сучасників з їхніми простими й непростими історіями, завдяки яким Україна є і залишається Україною.

Янкевич, Віктор Тенета : детектив / В. Янкевич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2023. – 200 с. – ISBN 978-966-1081-91-7.

У цьому метушливому, багатоликому, перенасиченому подіями світі людина мала б прагнути усамітнення, а вона страждає від... самоти. Нікому не хочеться занурюватися в чийсь (навіть у доньчині) проблеми, ніхто не візьме на себе й окрушинки чийогось болю. Як було б добре, аби з одного боку — ніхто нікого ні за яких умов «не діставав, не кумарив, не ліз повчаннями в душу». З другого — ніхто не вибивався б із чітко зорганізованої шеренги «правильних» людей. А «неправильні» чомусь хочуть умерти. Тобто, відчайдушно прагнуть, аби їх почули чи бодай помітили, й шукають спасіння в інтернеті... А там раптом з'являється подруга. Всерозуміюча. Вірна до останку... Цей детектив начебто не для слабкодушних, але саме їх може порятувати. Для широкого кола читачів.

Якушев, Влад Карателі : роман / В. Якушев. – Київ : Діпа, 2018. – 680 с. – ISBN 978-617-7606-09-2.

Карателі — ярлик, що російська пропаганда упродовж років намагається навісити українським солдатам, які захищають свою землю. Це книга про них — «карателів», звичайних людей, які взяли в руки зброю і пішли захищати свій дім. Опинившись на фронті, вони з вчителів та слюсарів, програмістів та офіціантів перетворюються на воїнів, перед якими пасують елітні війська РФ. У вогні війни вони міцніють, але не втрачають людяності. Це книга про простих людей, які взяли до рук зброю і пішли захищати рідний дім. Автор книги «Карателі» Влад Якушев каже про те, що написав цю книгу так, щоб люди, які бояться брати до рук книги про війну – не боялися. Щоб ніхто не боявся. Щоб усі знали.

Якушев, Влад Розкрадачі лісових смітників. Трилогія «Двоє з лопатою» : роман : книга 2 / В. Якушев, А. Лотоцький. - Київ : Діпа, 2020. – 280 с. – ISBN 978-617-7606-47-4.

«Розкрадачі лісових смітників» — це друга книга трилогії про неймовірні пригоди кумів, які роками шукають скарб за допомогою металошукача. Назва трилогії — «Двоє з лопатою», бо, власне, кумів двоє. Крім головних героїв — Яші та Баті — читачі знову зустрінуться із улюбленими персонажами: Сан Саничем, Доктором та Галкіним. І знову пригоди, і знову пошуки, і знову занурення в історію кожної знайденої речі та розповідь про те, як саме вона опинилась у місці, де була знайдена пошуковцями.

Ця книга про справжню чоловічу дружбу, любов до батьківщини і таємниці рідної землі, які ховаються прямо в нас під ногами. Книга написана на основі реальних подій

Якушев, Влад Сірі археологи. Трилогія «Двоє з лопатою» : роман : книга 1 / В. Якушев, А. Лотоцький. - Київ : Діпа, 2019. – 232 с. – ISBN 9786177606276.

«Сірі археологи» – це перша книга трилогії про неймовірні пригоди двох кумів, які за допомогою металошукача упродовж багатьох років шукають скарб. Іноді доля усміхається їм, і кумам вдається знаходити цікаві старовинні речі. Влад Якушев, Андрій Лотоцький «Сірі археологи» – люди, які шукають скарб із дотриманням чинного законодавства України. Принципово – не копати у заборонених місцях, не шукати у курганах та могилах, не продавати знайдене за кордон, прибирати сміття на території, де ведуть пошуки. Кошти, виручені від продажу артефактів, витрачають на благодійність та використовують як ресурс для продовження пошуків. Поклоняються міфічному створінню на ім'я «Земляний дед».

Розділ VI. Літературні премії та відзначені твори (2014–2024)

Амеліна, Вікторія Свідчення : поезія / В. Амеліна. – Львів : Вид-во Старого Лева. 2024. – 80 с. – ISBN 978-966-4483-00-8. (Найкращі українські книжки 2024 року за версією PEN).

Перша поетична збірка української письменниці, документалістки та документаторки воєнних злочинів Вікторії Амеліної. Вірші з цієї книжки Вікторія почала писати на початку повномасштабного вторгнення росії на територію України, а останній — був написаний за декілька днів до її загибелі від ракетного удару по Краматорську 27 червня 2023 року. Те, що ви відчуєте, коли читатимете ці вірші, — реальне. Пустку, яка залишиться на місці незрозумілих для вас емоцій після прочитання збірки, можна заповнити лише пам'яттю і боротьбою за справедливість.

Асєєв, Станіслав В ізоляції. Есеї про Донбас : збірка есе / С. Асєєв. – Київ : Чорна гора, 2021. – 216 с. – ISBN 978-617-95046-1-7. (Шевченківська премія у 2021 році в номінації «Публіцистика та журналістика»).

Після початку війни Станіслав Асєєв залишився на окупованій території Донбасу та писав статті до українських медіа, де намагався емоційно осягнути та раціонально зрозуміти, що відбувається у свідомості його сусідів та друзів під тиском пропаганди та злиднів. У його текстах мало політики – більше рефлексій добре освіченої людини щодо мороку війни та змін людської психіки, які неодмінно відбуваються за таких обставин. Важко визнавати, але на велику кількість поставлених у 2015-2017 рр. питань відповідей немає і досі.

Бабкіна, Катерина Мій дід танцював краще за всіх : роман в оповіданнях / К. Бабкіна. – Київ : Комора, 2021. – 144 с. – ISBN 9786177286461. (Центральноєвропейської літературної премії «Ангелус», 2021 рік).

«Мій дід танцював краще за всіх» — серія оповідань, що складаються в єдину історію п'яти родин, діти з яких знайомляться в школі першого вересня в перший рік незалежності України та залишаються друзями на все життя. Від двадцятих років в Харкові і знищення театру Леся Курбаса через Голодомор, Другу світову, дев'яності й кілька хвиль еміграції до війни на Донбасі. Ця книжка в першу чергу про прийняття минулого. Про те, як події та обставини впливають на нас незалежно від того, чи знаємо ми про них. Про тяглість і зв'язок поколінь, бажання любові та прийняття, самотність як наслідок або як причину. Про втрати – осмислені чи неосмислені, виправдані чи безглузді. Та, головне, про те, що навіть самотнім, відкинутим, поламаним теж можна вижити і жити, бо, попри все, завжди залишається можливість врешті стати щасливим.

Белянський, Павло Битись не можна відступити : біографічна проза / П. Белянський. – Харків : Віват, 2024. – 384 с. - ISBN 978-617-17-0595-1. (Книга року ВВС-2024).

Учитель української мови з Кривого Рогу, установник вікон із Дніпра, бандит із Херсона, водій зерновоза з невеличкого полтавського села, власниця кав'ярні на узбережжі Каховського водосховища, письменник із Києва, зварювальник з металургійного комбінату, автослюсар, колишній студент — ніхто з них не планував ставати військовим. Але почалося велике вторгнення російських військ в Україну, і всі вони взяли до рук зброю, щоб захистити свою країну. Тепер вони — бійці окремого штурмового батальйону ЗСУ. Разом із героями ви пройдете шлях від формування підрозділу до боїв із ворогом. Перші штурми, визволені села та їхні мешканці, суворий окопний побут, поранення і смерті товаришів, розчарування і втрати, крихке військове щастя, кінець минулого життя і початок нового.

Книжка автобіографічна і чесна, як і вся проза Белянського. Буде смішно, буде страшно, комусь прочитане може показатися незручним та занадто відвертим, але навряд когось залишить байдужим.

Жадан, Сергій Арабески : [збірка оповідань] / С. Жадан. – Чернівці : Meridian Czernowitz, 2024. – 136 с. – ISBN 978-617-8138-33-2. (Найкращі книги PEN 2024), (Бестселери худліт 2024).

Як і обіцяє назва, дванадцять оповідань цієї збірки у підсумку утворюють химерний візерунок, окремі лінії якого переплітаються, підхоплюють одна одну і впізнають себе у взаємних відображеннях. Щоправда, візерунок цей — не зовсім рослинний, хоча й рослинний також. Але передусім він складатиметься з історій людей. Людей із різним минулим, зруйнованим сьогоднішнім і невідомим майбутнім. «Ми, — каже автор, — покладаємося на пам'ять, аби залишатися собою, ми зживаємося з новим досвідом, аби приймати це життя, ми не відмовляємося від ілюзій, оскільки впевнені у власній ніжності й запеклості. Про цей час говоритимуть як про час великої жорстокості і великої сердечності. Цей час пізнаватиметься за голосами людей, які не бояться свідчити і звинувачувати, а також дякувати й освідчуватись.

Закордонець Артур Багрянний сокіл : роман-фентезі / А. Закордонець. – Луцьк : Твердиня, 2018. – 216 с. (Коронація слова).

Там, де є Сила, завжди буде бій, навіть якщо Сильний його не хоче. Ті, хто називає себе володарями людей, хочуть, аби всі сили світу слугували їхній величчю, аби піддані бездоганно грали свої ролі, забуваючи, що король — теж лише назва однієї з ролей і актор, котрий її грає, теж може зазнати провалу... Це остання книга трилогії про Грана — відуна, коваля і воїна. Дар відуна може стати прокляттям, якщо через муки і боротьбу не навчишся ним керувати. Але найважче для наділеного неймовірною силою Дароносця — йти своїм шляхом, а не грати роль, яку лукавий світ людей називає долею.

Ллюха, Юлія Мої жінки = My women : оповідання та короткі історії / Ю. Ллюха. - Київ : Білка, 2024. -160 с. – ISBN 978-617-7792-36-8. (Книга року ВВС-2024).

Збірка короткої прози «Мої жінки» — це голоси жінок. Голоси, які часто не чують або не хочуть чути. Голоси тих, кого брутально позбавили голосу, тих, у кого відібрали найдорожче, тих, хто витримав і боровся, і тих, хто не витримав і здався.

Це короткі, емоційно напружені, брутальні й інколи нестерпно важкі історії про такий різний і однаково гострий досвід життя в часі війни.

Казанський, Денис Як Україна втрачала Донбас : документальна література / Д. Казанський, М. Воротинцева. – Київ : Чорна гора, 2020. – 326 с. – ISBN 9786179504600. (Книга року ВВС-Есеїстика-2021), (Бестселери нонфікшн 2024).

«Як Україна втрачала Донбас» – це новітня історія двох областей України, Донецької та Луганської. Це хронологія подій становлення потужних фінансово-політичних кланів на тлі економічної катастрофи краю, російської експансії та витоків сепаратизму. Книга про те, як могутні донбаські клани спочатку розпалили вогонь ворожнечі, а потім згоріли у ньому самі та зіштовхнули свій край у прірву кровополиття.

Проза сучасних українських письменників дуже різна. Історичні книги про Україну становлять важливу її частину. На сьогодні однією з найболючіших ран нашої країни є Донбас — осередок збройного конфлікту з 2014 року. Звісно, причини ситуації, що склалася, коренями сягають часів задовго до цього року, адже сама історія України завжди була драматична, і щоби зрозуміти сучасність правильно, потрібно провести справжнє історичне дослідження.

Левкова, Анастасія За Перекопом є земля : роман / А. Левкова. – Київ : Лабораторія, 2023. – 392 с. – ISBN 978-617-8203-81-8. (Книги року ВВС-2023).

Роман поєднує у собі глибоку особисту історію дорослішання з документальною хронікою життя Криму та його мешканців. Через призму дитинства, юності та першого кохання авторки, яка формується в складному багатокультурному середовищі півострова, Анастасія Левкова досліджує питання ідентичності, пам'яті та приналежності. Маючи родину з радянським минулим і російським корінням, Анастасія відкриває у собі глибоке відчуття українськості. Велику роль у становленні її самосприйняття відіграють близькі подруги — кримська татарка Аліє та українка Альона. Важливе значення також мають занурення в кримськотатарську культуру, українську літературу й непроговорені родинні історії.

Мороз, Оксана Нація овочів? Як інформація змінює мислення і поведінку українців / Оксана Мороз. – Київ : Yakaboo Publishing, 2020. – 228 с. – ISBN 978-617-7544-63-9. (Книжка Року 2020. Номінація «Обрії»).

Ця книжка – посібник від маніпулятора-практика про те, як протистояти зараженню інформаційними вірусами. Ці віруси інфікують нас щодня. Вони — провідники для тисяч шкідливих тверджень. Вони перетворюють своїх жертв на слухняне стадо.

Павлюк, Ілларіон Танець недоумка : науково-фантастичний роман / І. Павлюк. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2019. – 680 с. – ISBN 978-617-679-720-3. (Книга року ВВС — 2019).

Космічний біолог Гіль, за плечима якого чимало військових операцій, переживає не найкращі часи: безробіття, безгрошів'я, сім'я на межі розлучення, ще й висока ймовірність, що проявиться спадкова генетична хвороба, в якій швидка смерть — це чи не найкращий фінал. І ось неочікувано з'являється пропозиція роботи, яка, здавалося б, вирішує всі проблеми одночасно: наукова експедиція на далеку планету. Хороші гроші, медична страховка, мінімальні ризики. Чи виявяться рішення летіти, до якого підштовхує страх, правильним? І чи такі вже мінімальні ризики на далекій і химерній планеті Іш-Чель?

Павлюк, Ілларіон Я бачу, вас цікавить п'ятьма : психологічний трилер / І. Павлюк. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2020. – 639 с. – ISBN 978-617-679-832-3. (Книга року ВВС — 2020).

Київського кримінального психолога Андрія Гайстера відправляють консультантом у богом забуте селище Буськів Сад. Зимової ночі там зникла маленька дівчинка. А ще там водиться Звір — серійний маніяк, убивств якого тамтешні мешканці воліють не помічати... У цьому проклятому селищі, де все по колу і всі живуть життям, яке ненавидять, розслідування постійно заходить у глухий кут. Андрій вірить, що загублена дівчинка, попри все, жива і він її знайде. Але нікому, крім нього, це не потрібно.

«Я бачу, вас цікавить п'ятьма» — історія про непробивну людську байдужість і п'ятьму всередині нас. Про чесність із собою й ціну, яку ми готові заплатити за забуття. Про гріхи, що матеріалізуються, і спокуту, дорожчу за спокій.

Пузік, Валерій Три медалі в шухляді : вірші, лірика / В. Пузік. – Харків : АССА, 2024. – 192 с. – ISBN 978-617-8229-25-2. (Найкращі українські книжки 2024 року за версією PEN).

«Три медалі в шухляді» — збірка вибраних віршів останніх дев'яти років. Про війну, любов та смерть. Про час, що завмирав, зупинявся та не зупинявся. Про ПТСР, страх, повернення додому й повернення на війну. Знову. У чергове коло. Це розмова з Богом, із землею, з небом. Це фіксація емоцій та станів. «Три медалі в шухляді» — це те, що не одягнеш на парад перемоги. Це те, що хочеш сховати. А, можливо, й забути. У виданні вміщені й нові тексти, що були написані на Херсонщині 2023 року.

Розенфельд, Максим Фасади. Харків : есеї / М. Розенфельд. – Харків : АССА, 2024. – 208 с. – ISBN 978-617-7877-26-3. (Книга року ВВС-Есеїстика-2024).

Ця яскраво оформлена книга — для людей, які цікавляться історією міста Харкова, його архітектурою та тими, хто її створював. На вас очікують розповіді українською й англійською мовами про видатних архітекторів, а також графічні реконструкції фасадів будівель кінця XIX — початку XX століть. На початку книги ви знайдете мапи з позначками, які відповідають тій чи іншій будівлі та вказують місце її розташування. З «Фасадами» ваші прогулянки Харковом стануть набагато цікавішими!

Тарасенко, Галина Колишнім не читати, або Як хитра Галя перестала хвилюватися і полюбила себе : роман, гумор, сатира / Г. Тарасенко. - Київ: ВД Орландо, 2024. - 434 с. – ISBN 978-617-95076-3-2. (Книга року ВВС-2024).

В далекі часи, коли ще Крим не окупували, а про майбутню війну ніхто навіть гадки не мав, молода дівчина Галя виходить заміж за ідеального чоловіка й починає свій шлях у дорослому житті. Вона не вірить у Бога, вважає себе хорошою людиною, любить дивитися багацько фільмів і складає гроші в конвертик «На Київ», адже мешкати у провінційному місті не дуже хочеться. Здається, що все вже зрозуміле й заплановане. Але виявляється, що життя не таке просте, особливо, коли на горизонті з'являється високий чорноокий красунчик, а Галя поняття не має, що з цим робити. Тож тепер дівчині доведеться замислитися про зраду, справжнє кохання та пристрасть. І чи варті сильні почуття того, щоб зруйнувати своє розплановане тихе майбутнє.

Книга наповнена іронією, описами Кропивницького та Києва, почуттів і фільмів. Це роман про дорослішання й дослідження цього світу.

Чех, Артем Пісня відкритого шляху : роман / А. Чех. - Чернівці : Meridian Czernowitz, 2024. – 504 с. – ISBN 978-617-7807-18-5.(Найкращі книги PEN 2024), (Бестселери худліт 2024).

«Пісня відкритого шляху» Артема Чеха - це новий, епічний роман, який поєднує в собі історичну глибину, психологічну напругу та філософські роздуми. Автор називає його своїм найбільшим та наймасштабнішим твором, і це дійсно так: книга охоплює широке полотно тем та подій, які торкаються як української, так і світової історії.

Цей роман розповідає про війну, але не лише про одну конкретну війну. Це історія про одвічну боротьбу між Півднем і Північчю, Україною і Росією, свободою та пригніченням. В центрі сюжету - подорож, що простягається до величних шляхів Льюїса і Кларка. Герой вирушає у цей шлях, аби знайти себе, своє місце у світі та розуміння свого минулого і майбутнього.

«Пісня відкритого шляху» захоплює з перших сторінок та занурює в квінтесенцію подорожей, дружби, любові, зневіри й успіху. Книга майстерно переплітає долі персонажів, розкриваючи їхні внутрішні конфлікти та надії. Артем Чех створює багатошаровий світ, де кожна деталь має значення, а кожне рішення героїв відлунює через час та простір.

Алфавітний покажчик

Амеліна, Вікторія	3,33	Забужко, Оксана	5,17,18
Андрухович, Софія	3	Загоровська, Любов	25
Аренєв, Володимир	22	Закордонець, Артур	5,6,30,34
Асєєв, Станіслав	15,29,33	Запека, Віталій	6
Бабкіна, Катерина	33	Зелінський, Андрій	6
Багряна, Анна	22	Ілюха, Юлія	35
Бачинський, Андрій	23	Казанський, Денис	35
Белянський, Павло	29,34	Карпов, Валентин	18
Бобик, Ірина	29	Каспшишак, Андрій	25
Бура, Дар'я	15	Касьян, Таня	19
Вакуленко-К, Володимир	11	Кафтан, Марина	25
Вишебаба, Павло	11	Кідрук, Макс	6
Вовк, Ірина	16,17	Коваль, Вікторія	25
Войтенко, Ольга	23	Кокотюха, Андрій	7
Гавріш, Олег	23,24	Кривонос, Сергій	19
Горіха Зерня, Тамара	3,4	Кривцов, Максим «Далі»	13,19
Гудименко, Юрій	29	Кузнєцова, Євгенія	7
Гуменюк, Борис	12	Кур'ята, Ніна	7
Гуменюк, Наталя	17	Лаюк, Мирон	20
Гусейнова, Олена	12	Левкова, Анастасія	35
Дашвар, Люко	4	Лівін, Марк	26
Діброва, Володимир	24	Любка, Андрій	20
Дністровий, Анатолій	30	Малярчук, Таня	7
Довгопол, Наталія	24,25	Матіос, Марія	8
Доляк, Наталка	5	Матолінець, Наталія	26
Жадан, Сергій	5,12,34	Міхаліцина, Катерина	26

Мороз, Оксана	35	Стрижевська, Тетяна	28
Мусаковська, Юлія	13	Суботіна, Валерія «Нава»	20
Олекса, Марія	26	Талан, Світлана	9,10
Павлюк, Ілларіон	30,36	Тарасенко, Галина	37
Положій, Євген	8	Тихий, Володимир	10
Полянко, Віктор	27	Томчук, Дмитро	31
Поташнікова, Рамунє	27	Федорченко, Лариса	28
Процюк, Степан	8	Чайка, Дар'я	28
Пузік, Валерій	13,20,31,36	Чех, Артем	21,37
Рафєєнко, Володимир	8	Чорногуз, Ярина	14
Рождаєв, Віталій	27	Шевченко, Артем	21
Роздобудько, Ірен	9	Шиян, Гаська	10
Розенфельд, Максим	36	Шкляр, Василь	10,11
Рубан, Тетяна	27	Якушев, Влад	32
Руф, Юрій	14	Янкевич, Віктор	31
Савченко, Дмитро	31	Ясіновська, Наталія	28